

Srovnání RPSN (roční procentuální sazba nákladů) u aktivních operací v českých finančních institucích

Veronika Foglová

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika FOGLOVÁ**

Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Management a ekonomika**

Téma práce: **Srovnání RPSN (roční procentuální sazba nákladů)
u aktivních operací v českých finančních institucích**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Proveďte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se struktury finančních institucí v České republice.

II. Praktická část

- Analyzujte vývoj a strukturu zadluženosti českých domácností.
- Na základě analýzy doporučte klientovi kritéria, která jsou vhodná pro výběr úvěrového produktu, popřípadě úvěrové organizace.

Závěr

Rozsah práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] DVOŘÁK, P. Bankovníctví pro bankéře a klienty. Praha: Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
[2] KRÁL', M. Bankovníctví I. 5. vyd. Zlín: UTB, 2006. 216 s. ISBN 80-7318-442-7.
[3] POLOUČEK, S. a kol. Bankovníctví. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
[4] REVENDA, Z. a kol. Peněžní ekonomie a bankovníctví. Praha: Management Press, 2006. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.
[5] ŠENKERŇÍKOVÁ, B. a kol. Bankovníctví I. 4. aktualiz. vyd. Praha: EUPRESS, 2005. 202 s. ISBN 80-86754-53-7.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Blanka Kameníková
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 16. března 2009
Termín odevzdání bakalářské práce: 22. května 2009

Ve Zlíně dne 16. března 2009

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Hlavním cílem této bakalářská práce je srovnat situaci spotřebitelských úvěrů mezi bankami a splátkovými společnostmi. Teoretická část se věnuje popisu bankovních a nebankovních institucí, rozdělení aktivních a pasivních bankovních obchodů a vysvětlení problematiky roční procentuální sazby nákladů. Praktická část se zabývá úrokovými sazbami ve státě, které ovlivňují výši RPSN, vybranými bankami a splátkovými společnostmi. Analyzuje současnou situaci spotřebitelských úvěrů na bankovním trhu, srovnává jednotlivé nabídky finančních institucí a jejím výsledkem by mělo být vodítko pro klienta jak si poradit s kritérii pořízení spotřebitelského úvěru.

Klíčová slova: aktivní operace bank, banky, RPSN – roční procentuální sazba nákladů, splátkové společnosti, spotřebitelské úvěry, úroková sazba, zadluženost

ABSTRACT

The principal aim of this work is draw a comparison between consumer lending in the Czech market. The theoretical part contains general description of banks and installment companies, partition of active and passive banking businesses and definition of annual percentage rate of costs. In a practical part are describing money rates in state, which have effect on annual percentage rate of costs, banks and installment companies. It analyses actual situation of consumer lending, compares offers of financial institutions and outcome will be help to customer, how he can choose customer lending.

Keywords: aktive banking business, banks, annual percentage rate of costs, banks, consumer lending, households indebtedness

Tímto způsobem bych chtěla poděkovat především Ing. Blance Kameníkové za odborné vedení mé práce, cenné připomínky, názory, vstřícnost, a také ochotu a čas, který mi věnovala při přípravě této bakalářské práce.

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 BANKA A OSTATNÍ NEBANKOVNÍ INSTITUCE	11
1.1 BANKY	11
1.1.1 STRUKTURA ČESKÉHO BANKOVNÍHO SYSTÉMU.....	12
1.1.2 BILANCE BANKY	15
1.1.3 BANKOVNÍ OBCHODY	18
1.2 NEBANKOVNÍ SUBJEKTY FINANČNÍHO TRHŮ	19
1.2.1 KAPITÁLOVÉ SPOLEČNOSTI.....	19
1.2.2 FAKTORINGOVÉ A FORFAITINGOVÉ SPOLEČNOSTI	20
1.2.3 LEASINGOVÉ SPOLEČNOSTI.....	20
2 ZADLUŽENOST	21
2.1 BANKOVNÍ ÚVĚRY	21
2.2 KRÁTKODOBÉ ÚVĚRY	22
2.2.1 KONTOKORENTNÍ ÚVĚR.....	22
2.2.2 SMĚNEČNÝ (DISKONTNÍ) ÚVĚR	22
2.2.3 LOMBARDNÍ ÚVĚR	23
2.2.4 SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY	23
2.2.5 VÍCESLOŽKOVÉ ÚVĚROVÁNÍ (MULTI-COMPONENT FACILITIES).....	24
2.3 STŘEDNĚDOBÉ A DLOUHODOBÉ BANKOVNÍ ÚVĚRY	24
2.4 NEBANKOVNÍ ÚVĚRY	26
2.4.1 SPLÁTKOVÝ PRODEJ	26
2.4.2 SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY	27
2.4.3 LEASING	27
2.4.4 NÁKUP ÚVĚROVOU KARTOU	28
3 ROČNÍ PROCENTUÁLNÍ SAZBA NÁKLADŮ (RPSN)	29
3.1 ÚČEL RPSN	29
3.2 VÝPOČET RPSN	30
3.3 NA JAKÉ DRUHY ÚVĚRŮ SE POVINNOST UVÁDĚT RPSN NEVZTAHUJE?	30
3.4 ÚROKOVÉ SAZBY VE STÁTĚ	31

3.4.1	2T REPO SAZBA	31
3.4.2	DISKONTNÍ SAZBA	31
3.4.3	LOMBARDNÍ SAZBA	31
II	PRAKTICKÁ ČÁST	32
4	VÝVOJ ÚROKOVÝCH SAZEB	33
4.1	TREND 2T REPO SAZEB V SOUČASNOSTI.....	33
4.1.1	DOPADY 2T REPO SAZBY	35
4.1.2	PREDIKCE VÝVOJE REPO SAZBY	36
4.2	TREND DISKONTNÍ SAZBY V SOUČASNOSTI	36
5	SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY	38
5.1	ZÁKLADNÍ POJMY SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU.....	38
5.2	VÝVOJ SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ.....	39
6	BANKY.....	41
6.1	ČESKÁ SPOŘITELNA, A. S.	41
6.2	ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, A. S.....	41
6.3	REIFFEISEN BANK, A. S.	42
6.4	UNICREDIT BANK CZECH REPUBLIC, A. S.	42
6.5	SROVNÁNÍ PODMÍNEK SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ U BANK	43
7	SPLÁTKOVÉ SPOLEČNOSTI.....	44
7.1	CETELEM ČR	44
7.2	GE MONEY MULTISERVIS.....	44
7.3	TRIANGL	45
7.4	SROVNÁNÍ PODMÍNEK SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ U BANK	46
8	SROVNÁNÍ RPSN	47
8.1	SROVNÁNÍ BANKOVNÍCH SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ	47
8.1.1	POLOŽKY OVLIVŇUJÍCÍ RPSN SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ U BANK.....	47
8.1.2	VÝŠE RPSN U BANK	48
8.2	SROVNÁNÍ SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ U SPLÁTKOVÝCH SPOLEČNOSTÍ.....	49
8.2.1	POLOŽKY OVLIVŇUJÍCÍ RPSN SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ U SPLÁTKOVÝCH SPOLEČNOSTÍ.....	49
8.2.2	VÝŠE RPSN U SPLÁTKOVÝCH SPOLEČNOSTÍ.....	50
8.3	VÝBĚR NEJVHODNĚJŠÍ VARIANTY FINANCOVÁNÍ SPOTŘEBITELSKÝM ÚVĚREM	51
9	DOPORUČENÍ KLIENTOVI.....	53

9.1	NEDOSTATKY SMLUV UZAVÍRAJÍCÍ SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR	53
9.2	SMLOUVA UZAVÍRAJÍCÍ SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR	54
9.3	DOPORUČENÍ KLIENTOVI.....	54
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
	SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK.....	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Hlavním cílem této práce je porovnat současnou situaci spotřebitelských úvěrů na bankovním trhu a napomoci klientovi při volbě kritérií při pořizování úvěru. V nedávné minulosti se tato problematika velice protírala v médiích, kdy banky nabízely výhodné úrokové sazby úvěrů, lidé se nechali zlákat a na konci zaplatili mnohem více než si představovali. Právě tento mediální humbuk byl podnětem, že od 1. ledna 2002 platí zákon, který povinnost zveřejňovat RPSN (roční procentuální sazbu nákladů) ukládá. Roční procentuální sazba nákladů je číslo, které má umožnit spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru, a zároveň vyjadřuje procentní podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru.

Teoretická část této práce je zaměřena definicí bank, rozdělení bank podle jejich typu a na jednotlivé aktivní a pasivní obchody. Další část charakterizuje nebankovní finanční instituce, které působí na českém trhu a nabízí klientovi různé formy úvěrů. Poslední kapitola teoretické části se věnuje vysvětlení problematiky RPSN, její účel, výpočet, na jaké typy úvěrů se tato povinnost nevztahuje a které úrokové sazby ve státě ji mohou ovlivnit.

V praktické části jsem nejprve stručně představila mnou vybrané bankovní instituce a splátkové společnosti, které jsem musela vybrat podle mého konkrétního zadání řešeného příkladu. Mezi bankami jsem se snažila vybrat zástupce dle její velikosti, finanční náročnosti a retailově a korporátně zaměřené banky. U splátkových společností jsem byla odkázána jen na tři společnosti, které vůbec poskytovaly výši úvěru potřebnou pro mého klienta. Dále jsou popsány formy úvěrů a základní podmínky, které jednotlivé instituce nabízí. Pro srovnání výše RPSN jsem použila fiktivního příkladu klienta, který potřebuje finanční hotovost pro financování rekonstrukce svého bytu. Výsledky jsem ještě podložila analýzou poplatků, které klient zaplatí za jednotlivé produkty, které poplatky jsou do něj zařazovány a kolik ve skutečnosti za úvěr zaplatí.

Závěr těchto analýz vyhodnocuje, která z vybraných bank, popřípadě splátkových společností dopadla pro daného klienta nejvýhodněji a pokusí se klientovi nastínit, kterými kritérii a pravidly by se měl v souvislosti s pořízením úvěru řídit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BANKA A OSTATNÍ NEBANKOVNÍ INSTITUCE

Bankovní systém v České republice je tvořen centrální bankou a ostatními bankovními subjekty, jejich vzájemnými vztahy a vztahy s okolím. Tento systém je nazýván dvoustupňový a je charakteristický oddělením makroekonomické funkce, kterou vykonává centrální banka, a mikroekonomické funkce, která je doménou sítě obchodních bank. Za hlavní cíl centrální banky se považuje měnová a cenová stabilita, kdežto komerční banky fungují na ziskovém principu. [1], [9]

1.1 Banky

Banka je v užším chápání instituce veřejného nebo soukromého práva, která od obyvatel nebo právnických osob nakupuje peníze formou vkladů a takto získané peníze za cenu úroku investuje formou půjček.

K vymezení pojmu banka můžeme přistupovat ze dvou hledisek, a to funkční a právní. Právní hledisko je založeno na exaktním vymezení banky v příslušné normě. Naproti tomu, funkční hledisko pohlíží na banku jako druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Zároveň nám nedokáže jednoznačně vymežit, kdy je daný podnik bankou, a kdy nikoli. Na činnost bank se v mnoha ohledech vztahuje odlišný režim ve srovnání s podniky v jiných oblastech, proto musí existovat zcela jednoznačné právní vymezení banky. To je vyřešeno speciálním zákonem o bankovníctví, který banku jednoznačně definuje. Zákon č. 21/1992 Sb. o bankách, který vychází z předpisů Evropského společenství, říká, že banka musí splňovat tyto čtyři základní funkce:

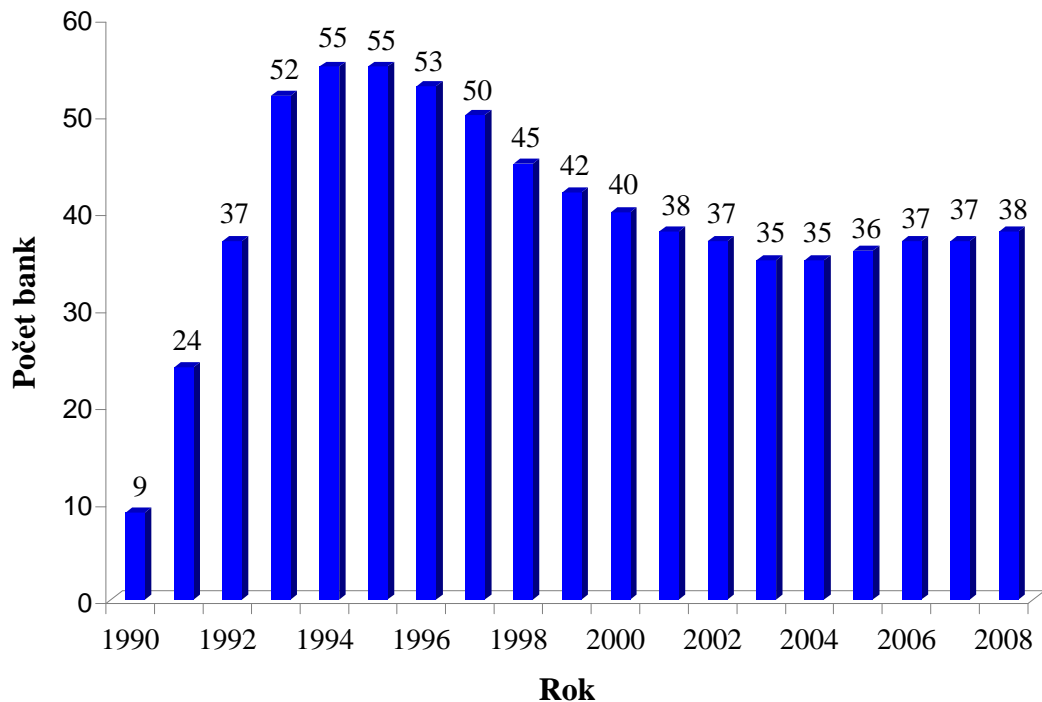
- právní osoba se sídlem v České republice založená jako akciová společnost,
- přijímání vkladů od veřejnosti,
- poskytování úvěrů,
- a k výkonu bankovních činností mají bankovní licenci přidělenou Českou národní bankou.

Úloha bank v tržní ekonomice je velice různorodá a v mnoha směrech nenahraditelná. Banky plní celou řadu různých funkcí a mezi ty standardní základní funkce můžeme označit čtyři následující:

- finanční zprostředkování,
- emise bezhotovostních peněz,

- provádění platebního styku,
- zprostředkování finančního investování na peněžním a kapitálové trhu. [5], [9]

Vývoj počtu bank od roku 1990

Obr. 1. Vývoj počtu bank v ČR od roku 1990 [21] – vlastní zpracování

1.1.1 Struktura českého bankovního systému

V každé zemi s rozvinutým tržním hospodářstvím vzniká národní bankovní soustava, kde působí určitý počet bank, které se mohou dále různě členit. V současnosti neexistuje přesné a jasné rozdělení bankovního sektoru a mnoho autorů uvádí různé varianty.

Obecné rozdělení bankovního systému je na univerzální banky, mezi které řadíme obchodní banky a které se vyznačují rozsáhlou škálou nabízených bankovních produktů a služeb. Dále specializované banky, které disponují s omezenou bankovní licencí od České národní banky a zaměřují se na určité vybrané bankovní produkty, které poskytují v náležitě kvalitě. Mezi typ specializovaných bank řadíme spořitelny, hypoteční banky, investiční banky, splátkové banky a banky se speciálními funkcemi. A za poslední součást bankovního systému jsou považována spotřební a úvěrová družstva, která však nepodléhají zákonu o bankách a mohou poskytovat služby pouze svým členům, a to jen ty, které jsou povoleny příslušným zákonem. [10], [11]

1.1.1.1 Centrální banka

Centrální bankou České republiky je Česká národní banka, která vznikla k 1. lednu 1993 z do té doby existující Státní banky Československé v souvislosti s rozdělením bývalé Československé federativní republiky. ČNB je ústřední bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem. Je zřízena Ústavou České republiky a svou činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance a dalšími právními předpisy. Má postavení veřejnoprávního subjektu se sídlem v Praze a jsou jí svěřeny kompetence správního úřadu v rozsahu stanoveném zákonem. Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a čtyři vrchní ředitelé. Všechny členy bankovní rady jmenuje prezident republiky na šestileté období.

Mezi základní funkce centrální banky v tržní ekonomice, kterými se tato instituce odlišuje od dalších bank, jsou:

- emisní funkce, která je podepřena emisním monopolem,
- funkce regulace bankovního systému,
- a funkce vrcholného subjektu měnové politiky, zajišťující stabilitu cenové hladiny.

Kromě těchto funkcí provádí centrální banka další činnosti, resp. plní další funkce: vystupují jako banky bank a státu, spravují devizové rezervy státu a reprezentují stát v měnové oblasti. [1], [9], [19]

1.1.1.2 Obchodní banky

Obchodní banky patří k historicky nejstaršímu druhu banky, které se vyvinuly ze středověkých bank zabývajících se depozitními a směnářskými operacemi, poskytováním obchodního úvěru kupcům a pak úvěrům zaměřených především na podporu rozvoje manufakturní a průmyslové výroby. Obchodní banky jsou schopny a připraveny poskytovat svým klientům veškeré známé a klienty vyžadované produkty, a proto jsou řazeny mezi univerzální.

Mezi základní charakteristiky obchodní banky patří:

- přijímá vklady od všech oprávněných fyzických a právnických osob,
- orientuje se na úvěrovou obsluhu státu a velkých a středních firem,
- má vysoký podíl na tvorbě druhotních vkladů,
- zpravuje především žirální peníze,
- a zajišťuje platební styk pro své klienty uvnitř státu a také se zahraničím. [5]

1.1.1.3 Spořitelny

Podnětem pro vznik spořitelen byl nezájem tehdejších obchodních bank o spravování drobných vkladů z úspor obyvatelstva, které mělo zájem o bezpečné ukládání svých úspor pro horší časy v budoucnu a o jejich zhodnocení ve formě úroku.

V současnosti je nejdůležitější úlohou spořitelen sběr vkladů od obyvatelstva, tedy zaměření na pasivní operace. Jsou to především vkladní knížky (termínované nebo na viděnou), vkladové listy nebo termínované vklady. Mezi aktivní operace patří umístování vkladů do dlouhodobých komunálních půjček sloužících k financování místní infrastruktury (vody, kanalizace, veřejné osvětlení). Spořitelny se také zaměřují na úvěrování bytové výstavby a na střední a malé průmyslové úvěry zajišťované hypotékami. Tímto zaměřením své činnosti jsou velice stabilní a v podstatě nemůže dojít k jejich bankrotu. Spořitelny pro své klienty také nabízí celou škálu neutrálních obchodů typu bankovních převodů z příkazu klienta, devizových a směnárenských operací, inkasa směnek a šeků, zahraničně platebních operací, emitují platební karty, uschovávají a spravují cenné papíry. [5], [11]

1.1.1.4 Hypoteční banky

Hypoteční banky jsou specializované úvěrové instituce, jejichž předmětem podnikání je poskytování dlouhodobých půjček, které jsou zajištěny nemovitým majetkem. Zdroje pro toto financování získávají jak z přímých vkladů, tak z emisí zástavních listů a vlastních obligací. Z důvodu překlenutí nerovnováhy, která by mohla vzniknout v případě nečekaných výběrů přímých vkladů, dochází k emisím zástavních listů a vlastních obligací. Obligace i zástavní listy mají dlouhou lhůtu splatnosti, která se mnohdy pohybuje od 15 do 30 let a více. Banka při přebytku likvidity umísťuje tyto volné zdroje na mezibankovních trzích, včetně zahraničních, s cílem maximalizace zisku. Samozřejmě pod přísnou kontrolou zákonů daného státu kvůli jejich bezpečnému umístění.

Hypoteční banky se snaží v zájmu udržení své konkurenceschopnosti na velmi rozvíjejícím se bankovním trhu orientovat i na ostatní druhy bankovních obchodů a poskytují celou paletu bankovních služeb. Klasické, čistě hypoteční banky, se v současnosti ve vyspělých zemích již prakticky nevyskytují a v průběhu posledního desetiletí došlo ve světě ke spojování hypotečních obchodů s jinými bankovními obchody. [5]

1.1.1.5 Spotřební a úvěrová družstva

Spotřební a úvěrová družstva řadíme mezi relativně nejmladší subjekty naší bankovní soustavy. Jejich vznik byl umožněn zákonem č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících. Ten stanovil podmínky a základní produkty a služby, které mohou družstva poskytovat, a jejich rozsah. Mezi tyto podmínky jsou například, že družstva zakládá nejméně 30 občanů, minimální zápisné jmění musí činit 500 000 Kč a na rozdíl od ostatních spotřebních družstev, mohou být členy pouze fyzické osoby. [10]

1.1.1.6 Investiční banky

Investiční banky jsou peněžní ústavy, které přijímají od jiných bank, veřejnosti a právnických osob dlouhodobé vklady a emitují dlouhodobé dluhopisy. Takto získané prostředky investují do střednědobých a dlouhodobých půjček podnikům. [5]

1.1.1.7 Splátkové banky

K nejmladšímu úseku bankovníctví patří splátkové banky, které jsou typické svou specializací na peněžní ústavy, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování spotřebních úvěrů obyvatelstvu, někdy jsou k nim také přiřazovány i půjčky poskytované na splátkovém principu drobnějším podnikatelům.

Splátkové banky jsou příznačné zvláštní strukturou aktiv a pasiv, protože rozhodujícím zdrojem těchto bank jsou úvěry od ostatních bank. Významnou část zdrojů také představují vklady obyvatelstva a vkladové listy, které však nedosahují sumě poskytnutých spotřebitelských půjček. Aktiva splátkových bank jsou postaveny hlavně na spotřebitelských půjčkách.

V naší zemi banky tohoto druhu v minulosti nevznikaly a dnes prodává spotřební půjčky zejména spořitelna, ale mohou je poskytovat i ostatní banky. [5], [11]

1.1.2 Bilance banky

Jako každá bilance, tak i bilance banky, nám dává informaci o tom, jaká je její struktura majetku na jedné straně a z jakých zdrojů je na druhé straně tento majetek financován. Levá strana bilance zahrnuje aktiva, kdežto pravá strana se označuje jako pasiva a zahrnuje jak cizí, tak i vlastní zdroje financování. Podíl jednotlivých položek bilance a tedy jejich významu pro banku, bude samozřejmě mezi jednotlivými bankami rozdílný, a to díky různě

né struktury prováděných obchodů. Podstata bankovní bilance tkví ve sladění bankovních aktiv se zdroji banky na straně pasiv, při současné produkci zisku a průběžné solventnosti a likviditě. Podnikatelskou činností banky však dochází k neustálému pohybu na obou stranách rozvahy. Tyto nevyrovnanosti mohou způsobovat různé průběhy hospodářského cyklu v jednotlivých odvětvích ekonomiky, výpadky splátek úvěrů a nebo den výplat objemně významných vkladů. Proto má každá banka potřebu řídit své aktiva a pasiva tak, aby zabezpečovala rovnost rozvahy a k tomuto účelu používá různé matematické a statistické metody.

Bilance banky zahrnuje rozvahu a podrozvahu, přičemž obě části obsahují aktiva a pasiva. Rozdíl mezi rozvahou a podrozvahou není jednoduché jednoznačně vymezit. Je to dáno tím, že způsob, jakým se jednotlivé obchody odrážejí v rozvaze a podrozvaze, závisí na uplatňovaných účetních metodách a způsobech oceňování. Obecně ale lze říci, že rozvaha obsahuje aktuální aktiva a pasiva, zatímco podrozvaha aktiva a pasiva budoucí. [1], [5], [10]

1.1.2.1 Aktiva banky

Obecně lze říci, že banka vytváří zisk investováním zdrojů do výnosových aktiv. Problémem při jejich snaze o optimální řízení je, že málo rizikové vysoce likvidní aktivum vynáší jen nízký zisk a naopak. Proto by se měla snažit, aby portfolio aktiv a pasiv bylo velice rentabilní a zaměřovat se při jeho tvorbě na minimalizaci všech druhů rizik. Veškerá aktiva banky jsou třeba pečlivě sladit, najít kompromis a posoudit případnou klasifikaci portfolio aktiv bank, a to po stránce charakterové i strukturové. Ke kontrolovatelným položkám na straně aktiv je možno zařadit pokladní hotovost, den poskytnutí úvěru nebo státní obligace. Nejrozšířenější klasifikací je klasifikace podle likvidity, v takovém případě jsou aktiva obvykle členěna na aktiva primární, aktiva sekundární, úvěry a investice. [5], [8]

- **Primární aktiva:** někdy nazývaná i primární rezervní aktiva, jsou aktiva s nejvyšší likviditou. Tato aktiva mají vyšší podíl v bilanci komerčních bank, než u investičních bank nebo nebankovních finančních institucí. Komerční banky drží tato vysoce likvidní aktiva především proto, aby mohly vyrovnávat případné výraznější výkyvy v transakční poptávce po penězích. Mezi primární aktiva řadíme hotovost, rezervy u centrální banky (včetně minimálních povinných rezerv) a jiných bank a proplacené šeky. [8]

- **Sekundární aktiva:** sekundární aktiva jsou určena k posílení likvidity bank, a jsou proto udržována v různorodých formách krátkodobých finančních dokumentů, jako jsou například pokladniční poukázky, bankou akceptované směnky, komerční papíry a depozitní certifikáty. Rozhodujícím kritériem na jejich kvalitu je schopnost přeměnit je do hotovostní formy s minimální ztrátou a minimálním prodlením. Z tohoto důvodu nejsou k sekundárním aktivům zařazovány akcie a obligace, které mohou svými kurzy vykazovat díky změnám v úrokových sazbách relativně velké krátkodobé výkyvy. Při řízení sekundárních aktiv mohou banky využít různých strategií. V zásadě mohou preferovat řízení svých závazků jako dodatečného zdroje likvidity nebo dají přednost využití sekundárních aktiv. Při řízení pasiv je nejjednodušší formou získávání dodatečných zdrojů na trhu mezibankovních depozit, neboli jejich umístění na trhu mezibankovních depozit. [8]

1.1.2.2 Pasiva banky

Pasiva banky představují zdroje krytí aktivních bankovních obchodů. Jsou tvořena především cizími zdroji, mezi nimiž mají ve většině zemí i v jednotlivých bankách rozhodující úlohu depozita (vklady klientů). Depozita jsou zdroje, které do banky uložili věřitelé a zároveň jsou i prostředky, které ji půjčili. Do skupiny cizích zdrojů také řadím emisi vlastních obligací, úvěry od jiných bank a úvěry od centrální banky. Další součástí bankovních pasiv je vlastní kapitál, který je vkladem akcionářů banky a také zdroji, které si banka vytvořila svou činností. Ke kontrolovatelným položkám pasiv je možno zařadit různé produkty termínovaných vkladů (včetně depozitních certifikátů) a úvěry od jiných bank. [5], [8]

Depozita hrají v bankovním sektoru velmi důležitou roli. Je to tím, že bankovníctví je jedním z nejvíce regulovaných odvětví ekonomiky mimo jiné proto, že využívá v širokém rozsahu cizí zdroje, mezi které patří i depozita. Centrální banka požaduje povinné minimální rezervy, pojištění depozit, jsou stanovena pravidla pro vedení účtů klientů v bankách, používána je regulace úrokových sazeb či je udělováno administrativní povolení k přijímání depozit. Depozita jsou určena především k běžným hotovostním i bezhotovostním platbám klientů a banky zůstávají rozhodující finanční institucí, která platební styk uskutečňuje. Prostředky jsou ukládány na běžné účty, a mají transakční charakter, to znamená, že jsou součástí transakční poptávky po penězích. Značné množství plateb tohoto

charakteru je ve vyspělých tržních ekonomikách zprostředkovávána bezhotovostně, například elektronickým bankovníctvím nebo prostřednictvím bankomatů. [8]

1.1.3 Bankovní obchody

Každý ekonomický subjekt založený na tržních principech, bankou nevyjímaje, je podmíněn úspěšným hospodařením. Za tuto oblast řízení je zodpovědný management banky, který přijímá rozhodnutí s přímým dopadem na vlastní hospodaření a který je zodpovědný za každé své rozhodnutí. Tak jako u jiných podniků, tak u bank nás musí z ekonomického hlediska zajímat, kde banka získala zdroje ke svému podnikání, jaké jsou to zdroje a jak jsou využívány. Mezi povinnosti managementu banky patří řízení procesu získávání zdrojů a jejich využívání, sledování krátkodobých i dlouhodobých cílů bankovního podnikání s konečnými cílem maximalizace výnosů, resp. bohatství pro vlastníky banky. Stěžejní úlohou managementu je maximalizace výnosů a ta je z velké části ovlivněna schopností rozpoznat důsledky každého rozhodnutí a potenciální výnosnost. [8]

1.1.3.1 Pasivní obchody bank

Mezi pasivní obchody bank jsou řazeny ty obchody banky, které se v bankovní rozvaze projeví na straně pasiv ve formě cizích zdrojů. Jsou nazývána primární obchody bank, protože bez jejich získání, nelze provozovat půjčování peněžního kapitálu dalším subjektům. [5]

Cizí zdroje bank vystupují v bance ve dvou formách jako:

- **primární zdroje**, které jsou získané přímo od obyvatelstva, podnikatelů, samosprávních celků a jejich podniků, od státu a od jiných organizací. Pro banku jsou významné z hlediska jejího řízení, protože povinné minimální rezervy, které musí bezúročně držet u centrální banky, se vypočítávají právě jen z primárních vkladů peněžního ústavu. Patří mezi ně vklady na viděnou, termínovaný vklad, úsporné vklady, depozitní certifikát, devizový vklad, bankovní obligace, stavební spoření nebo životní pojištění. [5]
- **sekundární zdroje**, které banka získává od jiného peněžního ústavu, který je předtím nakoupil od primárních klientů a není je sám schopen optimálně umístit do vlastních aktivních úvěrových obchodů. Proto je za přiměřenou cenu poskytuje jiné bance. Mezi sekundární zdroje členíme úvěry od jiných bank, úvěry od centrální banky – eskontní, reeskontní, lombardní, nouzový. [5]

1.1.3.2 Aktivní obchody bank

Aktivní obchody bank jsou po získání kapitálu jako zdroje financování tou nejdůležitější částí jeho prosperování, a to jeho investování, kde může investice ovlivnit, jestli bude získaný kapitál přinášet svůj cíl, a to zisk. Podstata aktivních operací bank je tedy změna kapitálu z formy jeho vzniku do formy jeho využití v podobě investice. Banky tyto operace provádějí prostřednictvím půjčování svých zdrojů ve formě úvěrů a za toto financování, formou poskytování svých peněžních zdrojů, účtují svým klientům cenu v podobě úroku.[5]

1.1.3.3 Neutrální bankovní obchody

Krom toho, že banky přijímají vklady a znovu je investují do půjček, vykonávají řadu dalších finančních služeb. Mezi nejtýpickejší patří zřizování a obsluhování klientských účtů, vykonávají z příkazu vlastníka účtu platební a zúčtovací styk nebo emitují šeky a platební karty. Tyto činnosti se nazývají neutrální bankovní obchody, protože při nich nevznikají dlužnické vztahy a banky z nich ani nezískávají kapitál. [5]

1.2 Nebankovní subjekty finančního trhu

Banky nejsou jedinou organizací působících na národních a mezinárodních finančních trzích, nalezneme zde například dceřiné finanční společnosti bank nebo investiční fondy a investiční společnosti. Velké banky, včetně největších mezinárodních, s nimi spolupracují nebo je přímo zakládají jako své dceřiné společnosti s cílem poskytnout svým klientům plný servis. Mateřské banky nebo peněžní ústavy jsou povinny zahrnovat výsledky hospodaření do svých konsolidovaných účetních závěrek a předejít tak případným ztrátám z rizikových obchodů těchto dceřiných společností. Mezi dceřiné společnosti patří směnárny, podniky na vydávání a správu kreditních karet a cestovních šeků, makléřské finanční společnosti, zastavárny nebo clearingové banky. [5]

1.2.1 Kapitálové společnosti

Podstatou kapitálové společnosti je poskytování úvěru do omezeného a produkty cíleného počtu podniků, které produkují inovace nejvyšších řádů a současně trpí nedostatkem kapitálu pro zavedení těchto inovací na trh. Tyto společnosti mohou z hlediska své právní pod-

stavy vystupovat ve dvou formách - jako kapitálové podílové společnosti nebo ve formě společného podniku (venture capital). [5]

1.2.2 Faktoringové a forfaitingové společnosti

Faktoringové a forfaitingové společnosti fungují na principu jednorázového nebo pravidelného odkupu pohledávek jednotlivých výrobců. Faktor může zaplatit ihned po odebrání objednaného zboží nebo financuje jeho výrobu za pevně sjednaných podmínek. Faktor přebírá od výrobce veškeré úkony spojené s prodejem zboží, inkasem nebo vymáháním pohledávek. [5]

1.2.3 Leasingové společnosti

Leasingové společnosti mají svůj původ v USA, kde v roce 1952 byla založena první leasingová společnost. Jejich podstata tkví ve střednědobém nebo dlouhodobém pronájmu investičního prostředku nebo zboží dlouhodobé spotřeby, přičemž pro financování tohoto pronájmu se využívá bankovní úvěr. [5]

2 ZADLUŽENOST

2.1 Bankovní úvěry

Poskytování bankovních úvěrů a půjčky představují nejvýznamnější část aktivních obchodů bank a můžeme je konkrétně sledovat v bankovních rozvahách. Úvěry u komerčních bank zastávají rozhodující část aktiv, která je relativně málo likvidní a současně poměrně riziková, zato však přináší vyšší výnosy. Takto získané úrokové platby jsou základním zdrojem příjmů komerčních bank a odvíjí se stejně jako doba splatnosti, za kterou banky úvěry poskytují, od výše rizika a stavu likvidity. Objem úvěrů také není neomezený, ale je regulován centrální bankou a orgány bankovního dohledu, které zároveň určují maximální možnou výši poskytnutých úvěrů.

Alokace úvěrů je v jednotlivých bankách velice různorodá, závisí na podnikatelské strategii banky, velikosti a umístění banky a řadě dalších ekonomických i neekonomických faktorů. Nepísaným pravidlem ovšem je, že malé banky poskytují obvykle vyšší podíl úvěrů drobným a středním podnikatelům, úvěrů spotřebitelských, hypotečních a úvěrů do zemědělského sektoru. A u velkých bank naopak převládají obchodní a podnikatelské úvěry velkým, případně středním a malým firmám. [8], [11]

Bankovní úvěry můžeme obecně rozdělit do tří základních skupin:

- Peněžní úvěry, které se odráží přímo v rozvaze a tedy, přímo ovlivňují likviditu banky. Banka poskytuje skutečné likvidní prostředky, obvykle v bezhotovostní formě a klient je zavázán přijatý úvěr v dohodnuté lhůtě splatit. Radíme mezi ně úvěry kontokorentní, eskontní, hypoteční a spotřebitelské.
- Závazkové úvěry a záruky, které se vyznačují tím, že klient od banky nezískává bezprostředně likvidní prostředky. Banka se za něj pouze v určité formě zaručuje, že splní jeho závazky, pokud tak klient neučiní sám. Jde zejména o různé druhy bankovních záruk, akceptační a avalové úvěry.
- Alternativní formy financování, lze charakterizovat poskytnutím finančních prostředků klientovi ve specifických podmínkách jako je například faktoring nebo forfaiting. [9]

2.2 Krátkodobé úvěry

Krátkodobé úvěry jsou úvěry se splatností do 12 měsíců. Nejběžnějšími formami jsou kontokorentní úvěry, směnečné úvěry, lombardní a ostatní osobní úvěry.

2.2.1 Kontokorentní úvěr

Kontokorentní úvěr patří v dnešní době mezi jedny z nejvýznamnějších krátkodobých bankovních úvěrů, které obvykle poskytuje svým bonitním klientům. Úvěr je charakteristický tím, že banka poskytne svému klientovi kontokorentní úvěr na jeho běžném účtu na krátkou dobu, zpravidla jen několik dní, do určité předem stanové výšky. Klient může čerpat úvěr volně tak, jak to vyžaduje jeho okamžitá potřeba. Nemusí vyčerpat celou částku najednou a zároveň jej nemusí splatit v jeden den. Maximální výše kontokorentního úvěru je dána dohodnutým úvěrovým rámcem, který určuje maximálně možný debet na jeho kontokorentním účtu. Kontokorentní úvěr patří k nejdražším druhům bankovních úvěrů u nás a to hlavně z důvodu, že banka nikdy není schopna přesně odhadnout budoucí finanční potřeby klienta a jelikož má závazek do výše úvěrového rámce na požádání uspokojit nároky klienta, znesnadňuje jí to povinnost optimálně řídit své peněžní toky. [5], [9], [11]

2.2.2 Směnečný (diskontní) úvěr

Směnečný úvěr je krátkodobý úvěr, založený na existenci směnky jako cenného papíru. Banka poskytuje úvěr odkoupením – eskontem této směny v případě, že majitel chce před dobou splatnosti odprodat, přičemž jako cenu za její koupi si sráží objem úroků od jejího nabytí do její splatnosti – diskont. [5]

2.2.2.1 Eskontní úvěr

Podstatou eskontního úvěru je odkup směnky (eskont) před její splatností od majitele směny, tzn. osoby, která nabyla směnku jako poslední právoplatný indosant po případné sérii indosamentů. Banka si účtuje za tuto koupi poplatek – diskont. [5], [11]

2.2.2.2 Negociační úvěr

Obsah negociačního úvěru spočívá v tom, že dovozce předem zprostředkuje zahraničnímu dodavateli u banky eskont směnky vystavené dodavatelem (vývozcem) na dovozce nebo banku. Banka odkupující směnku se nazývá negociační banka. [11]

2.2.2.3 Akceptační úvěr

Akceptační úvěr vzniká žádostí svého klienta a následnou akceptací směnky, kterou na ni vystavil buď přímo on nebo některá třetí osoba. V úvěrové smlouvě se sjednána částka, na kterou je směnka vystavena a lhůta její splatnosti. Banka se akceptem směnky stává směnečníkem a směnka je jí v době splatnosti předložena k proplacení. [10]

2.2.2.4 Ramboursní úvěr

Ramboursní úvěr je jednou z forem akceptačního úvěru přizpůsobeného zahraničně obchodní operaci. Ramboursní banka akceptuje na žádost dovozce směnku, kterou na ni písemně vystavil vývozce. Banka směnku akceptuje při předání dokumentů spojených s obchodní operací. [10]

2.2.2.5 Ručitelské (avalové) úvěry

U ručitelských úvěrů jde o zapůjčení dobrého jména banky stejně jako u akceptačních úvěrů. Podstata tohoto úvěru spočívá v převzetí ručení banky za závazek svého klienta vůči třetí osobě v případě, že nebude schopen dostát svým závazkům ve stanovené lhůtě. [5]

2.2.3 Lombardní úvěr

Podstatou lombardního úvěru je poskytnutí pevně stanovené částky klientům na pevně určenou dobu a jejich zajištění je realizováno zástavou movitého majetku nebo práva, které jsou při nesplacení úvěru dlužníkem lehce a rychle zpeněžitelné. Lombardní úvěry můžeme rozdělovat na pravé a nepravé. Rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že u pravého lombardního úvěru otevírá banka svému klientu samostatný lombardní účet a nepravý úvěr je klientu poskytován na klientském kontokorentním účtu formou kontokorentního úvěru, s tím, že je zaručen záložním právem na sjednanou movitou věc nebo právo. [5]

2.2.4 Spotřebitelské úvěry

Banky ve své hlavní činnosti, půjčovat svěřený kapitál, nemohou opomenout významnou skupinu klientů, a to spotřebitele. Poskytují je fyzickým osobám na krátkodobou respektive střednědobou lhůtu zpravidla na spotřební účel za pevnou měsíční srážku z jejich platu, mzdy nebo jiného pravidelného příjmu. [5]

Největší výhodou spotřebitelského úvěru je okamžité uspokojení okamžitých potřeb klienta bez nutnosti dlouhodobě spořit. Jde tedy o rozdělení jednorázové platby na několik menších částí. Ale spotřebitelský úvěr má i své nevýhody, mezi které patří:

- zaplatíte více než si půjčíte (půjčená částka + úrok),
- většinou musíte prokázat pravidelný příjem a jeho výši,
- banky obvykle vyžadují spoustu různých potvrzení a dokladů,
- a někdy si musíte sehnat ručitele, nebo se zaručit jiným majetkem. [24]

V České republice poskytovala spotřebitelské úvěry převážně Česká spořitelna, a. s., a až v posledních letech se rozšiřují i v dalších bankách. Pro spotřebitele jsou ale poměrně nevýhodné, a to jak náročností na ručení, tak především úrokových sazeb. Ty jsou upraveny zákonem č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednání spotřebitelského úvěru, podle kterého musí být smlouva o úvěru písemná, musí obsahovat roční procentní sazby nákladů i podmínky, za kterých může být RPSN upravena. [8]

2.2.5 Vícesložkové úvěrování (Multi-component Facilities)

Podstata tohoto úvěrování se vyvinula v USA z tam často používaných komerčních papírů. Klient při prodeji svých komerčních papírů současně uzavírá dohodu s bankou umisťující tyto papíry na trhu, že pokud tyto papíry do stanovené doby sama neumístí nebo sama nepíše, poskytne klientu úvěrovou linku do doby jejich rozprodání. Tato metoda opatřování krátkodobého úvěr není na našem tuzemském peněžním trhu příliš rozšířená. [5], [11]

2.3 Střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry

Střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry mohou mít stejné formy jako úvěry krátkodobé, tzn. může existovat střednědobý nebo dlouhodobý kontokorentní, účelový a směnečný úvěr. Pro tuto oblast úvěrování proto byly vyvinuty speciální úvěrové formy, které zohledňují tu okolnost, že věřitel je při dlouhodobějším úvěrování vystaven vyšší míře zisku. Mezi formy dlouhodobých a střednědobých úvěrů patří emisní půjčky, dlužní úpis, hypoteční úvěr a ostatní osobní formy. [10]

2.3.1.1 Emisní půjčka

Emisní půjčka je úvěr založený na odkoupení emitovaného dluhopisu dlužníkem, za účelem opatření finančních zdrojů. Obligace jsou cenné papíry, v nichž se emitent zavazuje, že splatí přijatý úvěrový obnos a vyplatí úroky ve stanovených termínech. [11]

2.3.1.2 Úvěrový úpis

Tuto formu úvěru banky poskytují na základě vystavení listiny ve formě úvěrové smlouvy (závazkové neboli dlužní listiny), ve které se zavazují poskytnout klientu stanovenou částku úvěru, na stanový čas, za stanovenou úrokovou sazbu, na stanovený účel a klient se zavazuje takto poskytnutý úvěr ve stanovených splátkách v stanovených termínech splácet. [5]

2.3.1.3 Hypoteční úvěry

Hypoteční úvěry patří mezi nejstarší druhy bankovních úvěrů a mohou je poskytovat ty banky, které získaly povolení od MF ČR. Základním rysem je způsob jejich zajištění, kterým je zástavní právo k nemovitosti. Z jeho povahy zajištění tedy vyplývá relativně nízké riziko hypotečních úvěrů i jejich možná dlouhodobost. Úvěry jsou velice účelové a v praxi je poskytován na koupi nebo výstavbu nemovitosti, její rekonstrukci, modernizaci nebo opravu, koupi podílu nemovitosti za účelem vypořádání spoluvlastnických úvěrů, použitých k investicím do nemovitostí. Úroková sazba z hypotečních úvěrů může být stanovena jako pevná sazba po celou dobu splatnosti nebo pohyblivá sazba v závislosti, která závisí na vývoji tržních úrokových sazeb. Také lze využít kombinace obou způsobů, to znamená pevnou sazbu pro několik počátečních let a sazbu pohyblivou pro zbylou dobu do splatnosti úvěru. Úrokové sazby poskytovaných fyzickým osobám na financování bydlení mohou být také snižovány v důsledku státní podpory.

Pro splácení je charakteristické anuitní splácení, to znamená, že anuita obsahuje jak úrokovou platbu, tak úmorovou složku, kterou se splácí úvěr. Poměr těchto složek se s každou následující anuitou mění. Při poklesu podílu úroku se zvýší podíl úmoru.

Ačkoli v současnosti zaznamenává hypoteční bankovníctví v České republice velice dynamický rozvoj, je jejich poskytování typické až v posledních 15–20 letech, do té doby byly poskytovány spíše spořitelny. Příčinou rostoucího zájmu poskytování těchto úvěrů je především růst termínovaných depozit, neboť delší doba splatnosti termínovaných depozit vyžaduje na bankách méně likvidity.

Hypoteční úvěry lze dle účelu rozdělit na účelové, které klient může použít pouze na účely definované bankou a neúčelové, u kterých nemá klient při použití úvěru žádná omezení. Oba úvěry, ať už účelový nebo neúčelový úvěr, musí být zajištěny nemovitostí v osobním vlastnictví. [8], [9], [11], [22]

2.4 Nebankovní úvěry

V bankovním sektoru se vyskytuje také celá řada nebankovních institucí, která poskytuje úvěry a služby celé řadě spotřebitelů.

2.4.1 Splátkový prodej

Podstata splátkového prodeje spočívá v tom, že když nemáme dostatek financí, požádáme v obchodě o úvěr. Na první pohled to může vypadat tak, že nákup na splátky poskytuje přímo obchod, ve kterém nakupujeme zboží, ale není tomu tak. V pozadí vždy hledejte jednu ze splátkových společností. V závislosti na ceně zboží jsme seznámeni s podmínkami poskytnutí úvěru, které jsou u všech společností obdobné, a pokud je splníte, bude výrobek za chvíli váš. Mezi tradiční skupiny zboží patří domácí spotřebiče, nábytek, kuchyňské linky, výpočetní či zahradní technika a třeba dovolené. Úrokové sazby a RPSN začínají na akčních 0 % nabídkách a stoupají až k několika desítkám procent (například až 60 %). Proto nelze nákupy na splátky ohodnotit jako jednoznačně dobrý či špatný produkt. Obecně platí, že na splátky je vhodné nakupovat při pořizování pouze jednoho výrobku, případně nákupu v jednom obchodě. V opačném případě klienty čeká opakované vyplňování smluv a ověřování podmínek. U nabídek s nulovým navýšením si musí dát pozor jen na splacení úvěru do požadované lhůty, jinak se jedná o velmi sympatické programy, které umožňují rozložit splátky do několika měsíců, bez lichvou zavánějících úroků. V situacích s RPSN mezi 15 – 20 % nejde stále nalézt o moc výhodnější produkty, kontokorenty jsou úročeny v obdobných pásmech, neúčelové spotřebitelské úvěry, natož pak rychlé půjčky, které vycházejí mnohem draž. Ve chvílích, kdy vám zprostředkovatel nebo splátková kalkulačka oznámí RPSN nad 30 %, můžeme s jistotou říci, že nákup na splátky už není výhodný. [23]

V počátcích se o tento sektor dělily dokonce jen společnosti dvě – Home Credit a Cetelem. V roce 2004 se k nim přidal silný konkurent GE Money Multiservis, což nastartovalo i zájem dalších finančních skupin o tuto oblast. V obchodech se lze v současnosti setkat i s programy firmy Beneficial Finance CZ, která je součástí velké finanční skupiny HSBC, či společnosti Essox. Konkurovat se snaží i některé bankovní domy svými úvěrovými kartami (například Citibank). [23]

2.4.2 Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry lze charakterizovat jako účelové či bezúčelové poskytnutí finančních prostředků klientovi, který je může použít například k financování nákupu služeb, zboží, případně k získání hotovosti. Úplatou za poskytnutí finančních prostředků je úrok a jeho výše je uváděna zpravidla ve formě roční, případně měsíční úrokové sazby. Pro úrokové sazby většinou platí, že jsou relativně vysoké, což vyplývá z rizika, které je s nimi pro banky spojeno a také závisí na typu a době splatnosti úvěru. Na současném trhu se setkáváme s úrokovou sazbou spotřebitelských úvěrů v rozpětí od 9,5 % až do 19 % p.a. Při žádosti musí klient většinou předložit dva doklady za účelem prokázání totožnosti. Obvykle je to občanský průkaz a jako další rodný list, cestovní pas nebo průkaz zdravotní pojišťovny. Dále při žádosti je většinou povinen prokázat své příjmy, například jako potvrzení zaměstnavatele o průměrné výši čistého měsíčního příjmu za poslední 3 měsíce, výplatních pásek za poslední 3 měsíce potvrzených zaměstnavatelem, prokázáním minimálního měsíčního příjmu na účtu u banky za poslední 3 měsíce nebo dokladu u přiznání důchodu. Ve vztahu k nákladům na úvěr se také setkáte s tzv. ukazatelem roční procentní sazby nákladů neboli RPSN. Poskytování spotřebitelských úvěrů se řídí obecnými úpravami v obchodním zákoníku a speciálními úpravami v zákoně o spotřebitelském úvěru č. 321/2001 Sb. Primárním cílem úpravy v tomto zákoně je v souladu s úpravou v EU o ochraně klienta ve vztahu založeném na spotřebitelském úvěru.

Jednoznačnou a největší výhodou spotřebitelského úvěru je okamžité uspokojení současných potřeb klienta bez nutnosti dlouhodobě spořit. Ale spotřebitelský úvěr má i své nevýhody, kterými jsou:

- zaplatíte více než si půjčíte, z důvodu vysokých úroků,
- většinou musíte prokázat pravidelný příjem a jeho výši,
- vyřízení trvá delší dobu,
- banky obvykle vyžadují spoustu různých potvrzení a dokladů,
- a někdy si musíte sehnat ručitele nebo se zaručit jiným majetkem. [1], [13], [24]

2.4.3 Leasing

Leasing je finanční služba, kterou poskytuje klientovi specializovaná společnost nebo banka. Obecně jej jde označit jako třístranný právní vztah mezi dodavatelem, pronajímatelem a nájemcem. Leasing musí splňovat podmínky stanovené v zákoně o dani z příjmů, a to na-

příklad, že pronájem musí trvat nejméně 3 roky, u nemovitostí 8 let a kupní cena nesmí být vyšší než zůstatková cena, kterou by měl majetek při rovnoměrném odepisování.

Mezi výhody leasingu patří užívání majetku bez jednorázového vynaložení vlastních peněžních prostředků, vyřízení leasingové smlouvy může být rychlejší než získání úvěru, financování je flexibilní a nájemce zpravidla nenese důsledky inflačního rizika. A jako nevýhodu můžeme označit, že v leasingových splátkách je nutno zaplatit finanční službu a zisk leasingové společnosti, a proto pořízení na leasing bývá dražší než pořízení na úvěr či za hotové, také se můžeme setkat s omezováním ze strany pronajímatele nebo s dosti vysokým penále, jestliže nájemce bude chtít vypovědět smlouvu.

2.4.4 Nákup úvěrovou kartou

Platební karty jsou označovány jako moderní nástroj elektronického bankovníctví, který je zároveň prostředkem vzdáleného přístupu k účtu klienta. Může také sloužit jako platební nástroj, který vznikl poměrně dlouho před vznikem prvních forem elektronického bankovníctví a jeho nástupu se pohotově přizpůsobil. Původní platební karty začaly postupně přecházet v úvěrové, které na rozdíl od těch platebních poskytují úvěrový rámec podle vzájemné předchozí dohody, do kterého za smluvený úrok mohou jejich majitelé provádět platby nebo vybírat hotovost. Princip placení s platební kartou je jednoduchý, při platbě v obchodě nebo výběru z automatu klient zadává svůj PIN a následuje samotná platba, resp. výběr. Platby kartou jsou měsíčně sledovány, po skončení běžného měsíce je klient vyzván k úhradě průběžně čerpané částky běžnou formou placení, kterou byl v minulosti šek. V současnosti představují platební karty v celosvětovém měřítku jeden z nejčastěji používaných platebních prostředků a v mnoha zemích zcela vytlačily z používání dříve velmi často využívaný šek. Z důvodu obrovských nákladů na provoz vlastních automatů, velké nadnárodní banky se sdružují do mezinárodních konsorcií pro vydávání jednotných platebních karet. K těmto společnostem patří například Eurocard, zaměřující svou působnost především do celé Evropy a Středomoří, a která je zároveň členem MasterCard, VISA a American Express. [5], [8]

3 ROČNÍ PROCENTUÁLNÍ SAZBA NÁKLADŮ (RPSN)

Roční procentuální sazba nákladů je číslo, které má umožnit spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru. RPSN vyjadřuje procentní podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru. Poskytovatel spotřebitelského úvěru je v České republice od 1. ledna 2002 ze zákona č. 321/2001 Sb., povinen uvádět u své nabídky i RPSN. Tato povinnost je částečně omezena, RPSN se nemusí uvádět například u úvěrů nižších než 5 000 Kč nebo vyšších než 800 000 Kč nebo u úvěrů splatných nejdéle do tří měsíců. Pokud poskytovatel tuto povinnost nesplní, je jím poskytnutý úvěr automaticky úročen diskontní sazbou ČNB, což je zpravidla pro zákazníka výrazně výhodnější. Obdobnou povinnost mají i poskytovatelé v ostatních zemích EU, vyplývá ze směrnice 98/7/ES. [16], [33]

3.1 Účel RPSN

Při uzavírání úvěru je obvykle velmi obtížné porovnat nabídky jednotlivých poskytovatelů pouze podle úrokové míry úvěru. Výhodou ukazatele RPSN je, že jej musí všichni věřitelé uvádět na roční bázi, což usnadní orientaci spotřebitelů. V případě ukazatele úrokové sazby se setkáváme s úrokovou sazbou počítanou na různé bázi, například roční, měsíční nebo týdenní, což některým spotřebitelům může ztěžovat orientaci v nabídce úvěrů. Dalším kladem ukazatele je, že zahrnuje nejen platby splátek (jistiny a úroků), ale rovněž další platby některých dalších nákladů na spotřebitelský úvěr, které musí být dle zákona o spotřebitelském úvěru při výpočtu RPSN zohledněny, jsou to například:

- poplatky za uzavření smlouvy,
- poplatky za správu úvěru,
- poplatky za vedení účtu,
- poplatky za převody peněžních prostředků,
- první navýšená splátka (akontace),
- u leasingu odkupní cena předmětu,
- a pojištění schopnosti splácet. [16]

3.2 Výpočet RPSN

Do výpočtu RPSN se nezahrnují jen splátky samotné, ale i všechny běžné poplatky spojené s půjčkou. RPSN tedy vyjadřuje úrokovou míru, pro kterou se rovná čistá současná hodnota získaných půjček čisté současné hodnotě výdajů – splátek, jedná se tedy o takové r , pro které platí následující rovnice:

$$\sum_{i=1}^m \frac{A_i}{(1+r)^{t_i}} = \sum_{j=1}^n \frac{B_j}{(1+r)^{s_j}},$$

kde

- m je počet poskytnutých půjček,
 - A_i je výše i -té poskytnuté půjčky,
 - t_i je doba (v letech a zlomcích roku ode dne 1. půjčky), kdy byla i -tá půjčka poskytnuta,
 - n je počet plateb,
 - B_j je výše j -té platby (splátky, poplatek atd.),
 - s_j doba (v letech a zlomcích roku ode dne 1. půjčky), kdy byl j -tý poplatek zaplacen.
- [33]

3.3 Na jaké druhy úvěrů se povinnost uvádět RPSN nevztahuje?

Povinnost uvádět RPSN u spotřebitelských úvěrů se nevztahuje na:

- koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu, nemovitosti,
- úvěr založený na nájemní smlouvě, která po uplynutí určité doby nezaručuje převod vlastnického práva,
- půjčku poskytnutou bez úroku nebo jakékoliv úplaty,
- úvěr poskytnutý na průběžné poskytování služeb,
- úvěr nižší než 5 000 Kč a vyšší než 800 000 Kč,
- a úvěr, jehož splatnost nepřesahuje 3 měsíce nebo je splatný nejvýše ve čtyřech splátkách ve lhůtě nepřesahující 12 měsíců. [16]

3.4 Úrokové sazby ve státě

3.4.1 2T repo sazba

Repo operace jsou hlavním měnovým nástrojem ČNB, kterým ovlivňují množství peněz v ekonomice. Banka stahuje měnu z oběhu prodejem svým cenných papírů nebo pokladničních poukázek a naopak ji do oběhu uvolňuje nákupem stejných cenných papírů. Obě strany se zavazují, že po uplynutí doby splatnosti, ČNB vrátí věřitelské bance zapůjčenou jistinu, která je zvýšená o dohodnutý úrok a věřitelská banka zase vrátí ČNB její cenné papíry. Základní doba těchto operací je čtrnáct dní. Vyhlášená repo sazba slouží jako maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky při repo operacích uspokojovány. [18]

3.4.2 Diskontní sazba

Diskontní sazba poskytuje bankám možnost uložit přes noc u České národní banky bez zajištění svou přebytečnou likviditu. Banka má na přístup do depozitní facility nárok, pokud požádá o uzavření obchodu Odbor korunových a devizových intervencí ČNB nejpozději patnáct minut před uzávěrkou účetního dne systému CERTIS. Minimální objem je 10 milionů Kč, částky nad touto hranicí jsou přijímány bez dalších omezení. Depozita jsou úročena diskontní sazbou. Diskontní sazba proto zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu. [20]

3.4.3 Lombardní sazba

Tento typ úvěru je poskytován Českou národní bankou komerčním bankám proti zajištění zástavy cenných papírů. Banky si mohou přes noc od centrální banky vypůjčit formou repo operace likviditu. Musí o to však požádat nejpozději dvacetpět minut před uzávěrkou účetního dne v Zúčtovacím centru ČNB. Minimální objem není stanoven. Finanční prostředky v rámci tohoto úvěru jsou úročeny lombardní sazbou, která představuje horní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu. [18]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝVOJ ÚROKOVÝCH SAZEB

4.1 Trend 2T repo sazeb v současnosti

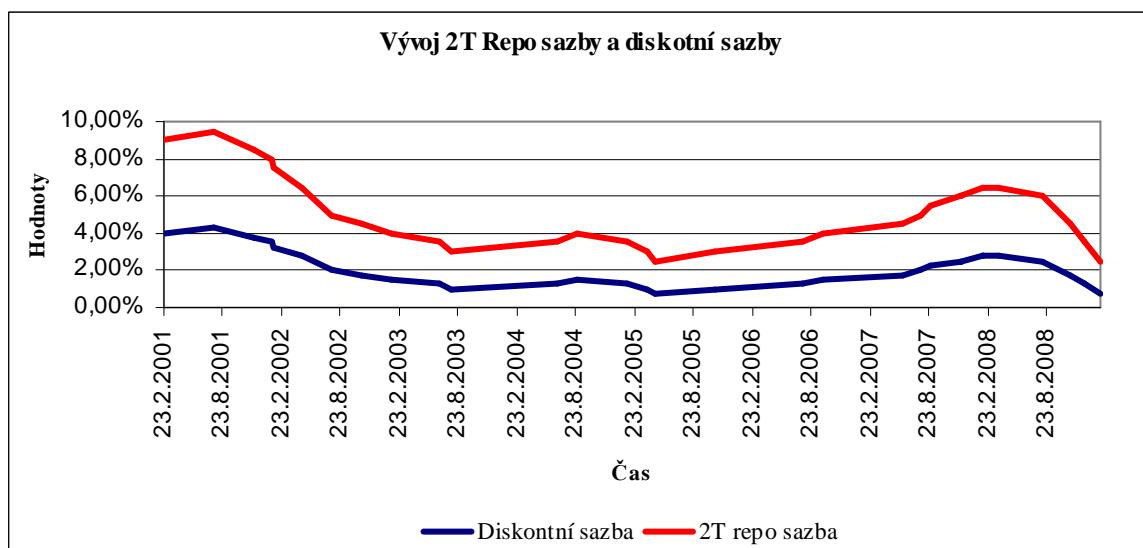
Úrokové i kurzové podmínky se ve čtvrtém čtvrtletí 2008 vlivem globální finanční krize poměrně razantně změnilly. Úrokové sazby na finančním trhu až do října loňského roku rostly a zvrát nastal po nástupu globální finanční krize. Kromě nárůstu kreditní prémie se na tuzemském peněžním trhu rázně snížila likvidita a rozšířila se rozpětí nákup - prodej na mezibankovním trhu. Proto ČNB ve snaze podpořit likviditu na mezibankovním trhu, zavedla dodávací repo operace. Obrat směrem dolů nastal po snížení klíčových sazeb o 0,75 procentního bodu na počátku loňského listopadu. Snížení sazeb bylo očekáváno, překvapivě však pro finanční trh byl jeho rozsah. Tržní sazby začaly postupně klesat vlivem obav z výrazného zpomalení ekonomického růstu a v očekávání dalšího možného snížení klíčových sazeb ČNB. Nejednalo se však o pokles jednorázový, nýbrž postupný s různou dynamikou v jednotlivých splatnostech.

Pokles úrokových sazeb pokračoval i po dalším snížení klíčových sazeb ČNB o 0,50 procentního bodu v polovině prosince a se splatností od 18. 12. 2008 byla limitní 2T repo sazba nastavena na 2,25 %, lombardní sazba na 3,25 % a diskontní sazba na 1,25 %. Vzhledem k pokračujícímu zhoršujícímu se výhledu domácí ekonomiky většina účastníků finančního trhu na konci ledna 2009 očekávala další snížení základních sazeb. Výnosová křivka PRIBOR se na počátku čtvrtého čtvrtletí 2008 posunula výše a mírně zestrměl její rostoucí tvar. Po snížení základních sazeb ČNB počátkem listopadu výnosová křivka začala klesat a zároveň se dále zvýraznil její kladný sklon. [20]

Následující tabulka (Tab. 1.) nastiňuje vývoj výše 2týdenní repo sazby a diskontní sazby od roku 2003 do roku 2009.

Tab. 1. Vývoj 2T repo sazeb od roku 2003 - 2009 [20] – vlastní zpracování

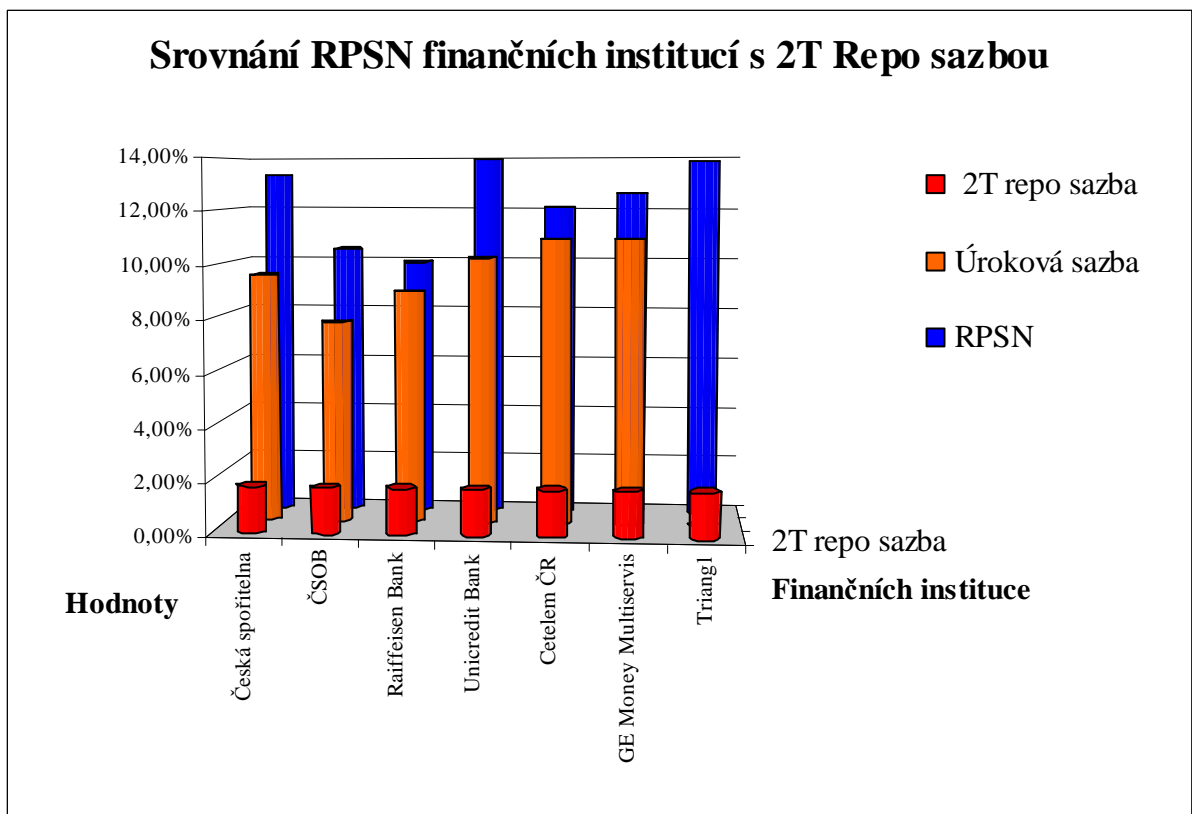
Od	Do	Diskontní sazba	2T repo sazba
31.1.2003	25.6.2003	1,50 %	2,50 %
26.6.2003	31.7.2003	1,25 %	2,25 %
1.8.2003	24.6.2004	1 %	2 %
25.6.2004	26.8.2004	1,25 %	2,25 %
27.8.2004	27.1.2005	1,50 %	2,50 %
28.1.2005	31.3.2005	1,25 %	2,25 %
1.4.2005	28.4.2005	1 %	2 %
29.4.2005	30.10.2005	0,75 %	1,75 %
31.10.2005	27.7.2006	1 %	2 %
28.7.2006	28.9.2006	1,25 %	2,25 %
29.9.2006	31.5.2007	1,50 %	2,50 %
1.6.2007	26.7.2007	1,75 %	2,75 %
27.7.2007	30.8.2007	2 %	3 %
31.8.2007	29.11.2007	2,25 %	3,25 %
30.11.2007	7.2.2008	2,50 %	3,50 %
8.2.2008	25.3.2008	2,75 %	3,75 %
30.11.2007	7.2.2008	2,50 %	3,50 %
8.2.2008	25.3.2008	2,75 %	3,75 %
26.3.2008	7.8.2008	2,75 %	3,75 %
8.8.2008	6.11.2008	2,50 %	3,50 %
7.11.2008	17.12.2008	1,75 %	2,75 %
18.12.2008	5.2.2009	1,25 %	2,25 %
6.2.2009	-	0,75 %	1,75 %

Graf 2. Vývoj 2T repo sazby a diskontní sazby [20] – vlastní zpracování

4.1.1 Dopady 2T Repo sazby

Dvoutýdenní repo sazba ČNB je jeden z hlavních faktorů, který ovlivňuje výši krátkodobých úrokových sazeb na mezibankovním trhu. Tento signál se pak přenáší na úrokové sazby v celé ekonomice, následně na ekonomickou aktivitu a nakonec na inflaci. Reálný účinek změny této základní úrokové sazby se v ekonomice dostaví podle odhadů odborníků za 18 až 24 měsíců. Další dvě významné úrokové sazby, a to lombardní sazbu a diskontní sazbu ČNB mění automaticky s repo sazbou. Zejména v předchozích desetiletích mnohé centrální banky využívaly jako nástroj měnové politiky také povinné minimální rezervy. Tento ukazatel určoval, jak velké procento vkladů přijatých danou soukromou bankou musí tato banka držet na netermínovaném účtu v centrální bance. Česká národní banka, v souladu s celosvětovým trendem, povinné minimální rezervy pro měnověpolitické účely v současnosti nepoužívá. Jisté nízké procento přijatých vkladů musí sice banky v ČNB ukládat i dnes, ale tyto fondy, úročené repo sazbou, se využívají pouze pro zajištění hladkého chodu mezibankovního platebního styku, který probíhá prostřednictvím ČNB. [20]

Graf 3. Srovnání repo sazby s RPSN a úrokovou sazbou – [vlastní zpracování]

4.1.2 Predikce vývoje repo sazby

Pro další vývoj sazeb bude rozhodující nová prognóza centrální banky o vývoji tuzemského hospodářství. Ta místo dříve předpovídaného poklesu o 0,3 procenta predikuje oslabení o 2,4 procenta. A právě hlubší pokles při očekávání nízkého růstu inflace by mohl být podnětem pro další snížení ceny peněz. *"Aktuální situace ve světě již sice přináší záblesky obratu k lepšímu, nicméně prostor pro další snížení úrokových sazeb ještě zůstává,"* domnívá se hlavní analytik Patria Finance David Marek. Většina ostatních analytiků však s dalším poklesem sazeb, a tedy i zlevňováním úvěrů nepočítá. *"Na úrovni 1,5 procenta dosáhla hlavní sazba v tomto cyklu svého dna a do konce roku nečekáme změnu,"* říká například Michal Brožka z Raiffeisenbank. Mohou se nyní lidé a firmy skutečně těšit na levnější úvěry, ke kterým se ČNB snaží komerční banky od loňského srpna přimět? V následujících měsících patrně ano, protože například podle Markéty Šichtařové z Next Finance je k tomu konkurence donutí. Podle komentářů finančních domů je však jasné, že na to rozhodně nespěchají.

"Rozhodnutí ČNB analyzujeme, nicméně neočekáváme, že bychom dělali zásadní změny sazeb, spíše reagovat nebudeme," říká Kristýna Havligerová z tiskového oddělení České spořitelny. Podobně reagovala také mBank. *"Sazba ČNB je jen jedním z faktorů, který ovlivňuje, jakým způsobem budeme nastavovat sazby,"* doplňuje Irena Zatloukalová z ČSOB. [30]

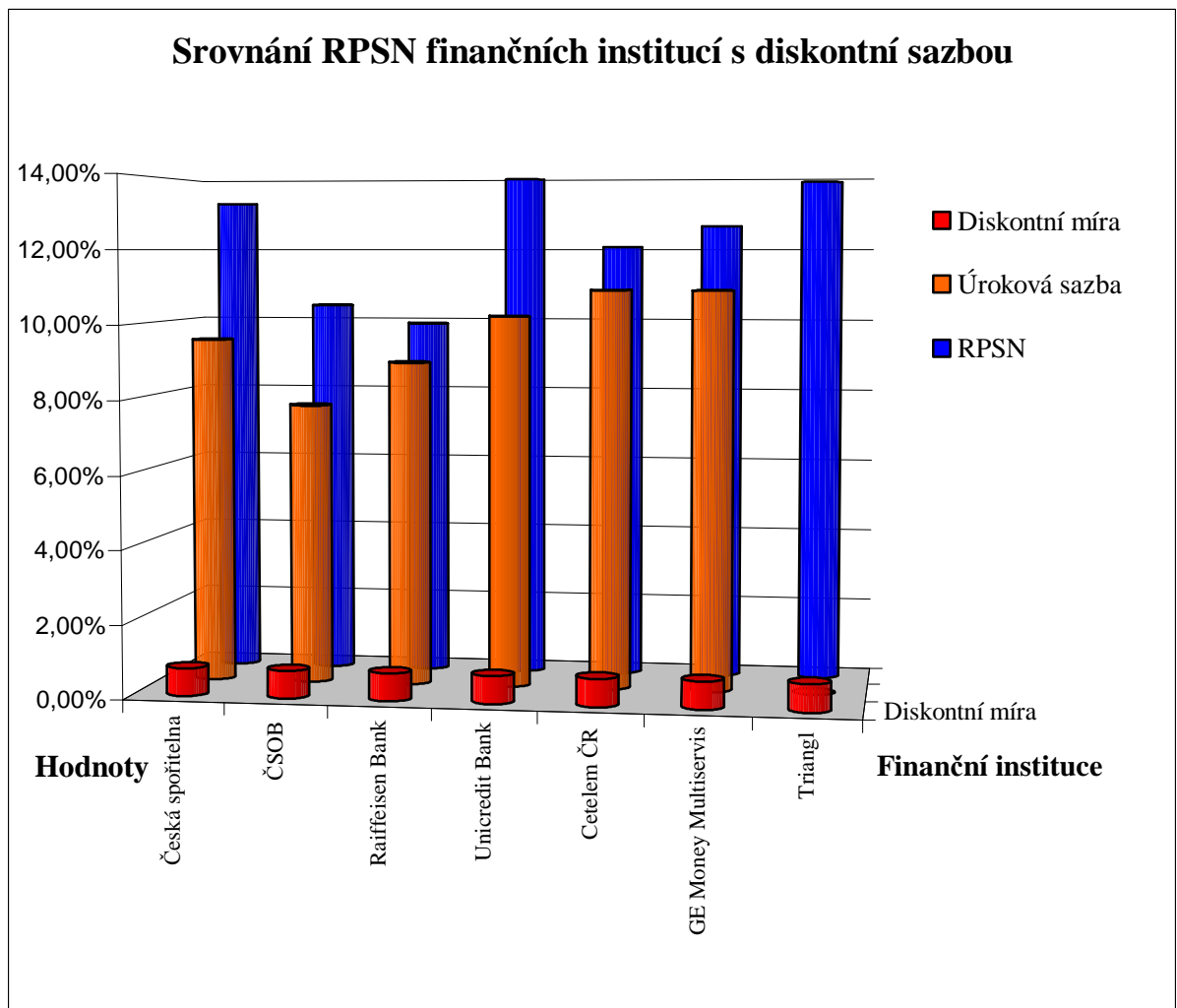
Dá se předikovat, že banky se do zlevňování půjček nepohrnou, protože zatím nevědí, kolik podniků či lidí kvůli krizi zkrachuje a o kolik špatných úvěrů tak přijdou. Snaží se tak zatím snižování sazeb ze strany České národní banky využít jen ve svůj prospěch. Pokud si totiž od centrální banky začnou levněji půjčovat a přitom samy úvěry zákazníkům nezlevní, mohou si rozdíl mezi oběma sazbami nechat a použít ho ke krytí očekávaných ztrát ze špatných úvěrů. [30]

4.2 Trend diskontní sazby v současnosti

Diskontní sazba je velmi důležitá u spotřebitelských úvěrů v případě, že smlouva sjednávající spotřebitelský úvěr nebude splňovat určité náležitosti stanovené zákonem č. 321/2001 Sb. a spotřebitel se rozhodne tuto skutečnost uplatnit u věřitele, bude spotřebitelský úvěr nadále považován za úvěr úročený diskontní sazbou ČNB (platnou v době uzavření smlouvy). Diskontní sazba ČNB bývá obvykle ze všech úrokových sazeb z úvěrů nejnižší. Vedle

toho se stanou neplatnými ujednání o jiných platbách spotřebitelského úvěru. Toto ustanovení zákona představuje pro věřitele jakousi formu postihu, na druhé straně dává spotřebiteli možnost těžit určitou finanční výhodu v důsledku pochybení věřitele, protože úrokové sazby jsou vyšší než diskontní sazba České národní banky. Tím pádem v praxi dochází ke snížení úvěrových splátek.

Z grafu č. 4 je patrné, že nejvíce by na svou nezodpovědnost neuvádět zákonem stanovené náležitosti doplatila banka Unicredit Bank. Unicredit nabízí svou Osobní půjčku Individual za 13,98 procenta a rozdíl mezi ní a diskontní sazbou ČNB je rozdíl 13,23 procenta. Právě o tuto částku by společnost přišla a ochudila se o tyto výnosy. Naopak nejnižší ztráty by zaznamenala Raiffeisen Bank.

Graf 4. Srovnání diskontní sazby s RPSN s úrokovou sazbou – [vlastní zpracování]

5 SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY

5.1 Základní pojmy spotřebitelského úvěru

Spotřebitelské úvěry poskytují finanční instituce v různých podobách fyzickým osobám na řešení jejich nenadálé finanční potřeby a na financování jejich nepodnikatelských potřeb. Slouží především k nákupu spotřebního zboží, k financování různých služeb (dovolená) a mohou také sloužit k financování nákupu či rekonstrukci nemovitostí.

Poskytnutí některých úvěrů může být vázáno na vedení účtu v bance, například po určitou stanovenou dobu nebo si jej založit při kladném vyřízení žádosti o úvěr. Naopak jsou na trhu i takové společnosti, které tuto podmínku nemají a žadatel o úvěr nemusí být jejich klientem.

Výše úrokové sazby závisí na typu úvěrů (například zda-li se jedná o úvěr poskytovaný jako účelový nebo neúčelový), na době splatnosti úvěru nebo na jiných okolnostech, které banka při stanovení výše úrokové sazby zohledňuje. V současné době se úroková sazba spotřebitelských úvěrů pohybuje v rozpětí od 9,5 % až do 19 % p.a. [24]

Spotřebitelský úvěr lze použít na:

- na zařízení a vybavení domácnosti,
- na koupi spotřební elektroniky,
- na pořízení, rekonstrukci nebo modernizaci bytu či rodinného domu,
- na nákup dovolené,
- na koupi automobilu,
- náklady na tuzemské či zahraniční studium,
- na závazky mezi občany,
- a například na hobby (sběratelské záliby, sport).

Spotřebitelské úvěry můžeme rozdělit do široké škály kategorií podle různých hledisek:

- podle účelovosti: tyto úvěry dělíme na **účelové úvěry**, u který banky požadují doložení použití úvěru. Účelové úvěry jsou klienty využívány na nákup spotřebních věcí (tzn. zboží a služeb). Na financování nemovitostí většinou banky (pokud takto úvěry rozdělují) poskytují úvěry za nižší úrokovou sazbu a s delší dobou splatnosti se dá předpokládat vyšší půjčená částka bankou. U většiny účelových úvěrů banky vyplácí úvěr bezhotovostně a to přímo na účet prodejce po předložení faktury klien-

tem. Nebo na **bezúčelové (neúčelové) úvěry**, které se vyznačují tím, že mají vyšší úrokové sazby a klient je může použít k libovolnému účelu. Nemusí tedy dokládat bance použití půjčených peněz. Banka tyto peníze vyplatí klientovi buď v hotovosti, nebo je bezhotovostně převede na klientem určený účet.

- *podle typu výplaty*: na **hotovostní úvěry**, to znamená, že poskytnuté finanční prostředky jsou vyplaceny v hotovosti nebo **bezhotovostní úvěry**, u kterých jsou peníze zaslány klientovi na jeho bankovní účet.
- *podle zajištění*: a to na **zajištěné úvěry**, u nichž banka vyžaduje jistění věcí movitou (např. automobilem) či nemovitostí a **nezajištěné úvěry**, poskytující pouze svým prvotřídním klientům. [24]

5.2 Vývoj spotřebitelských úvěrů

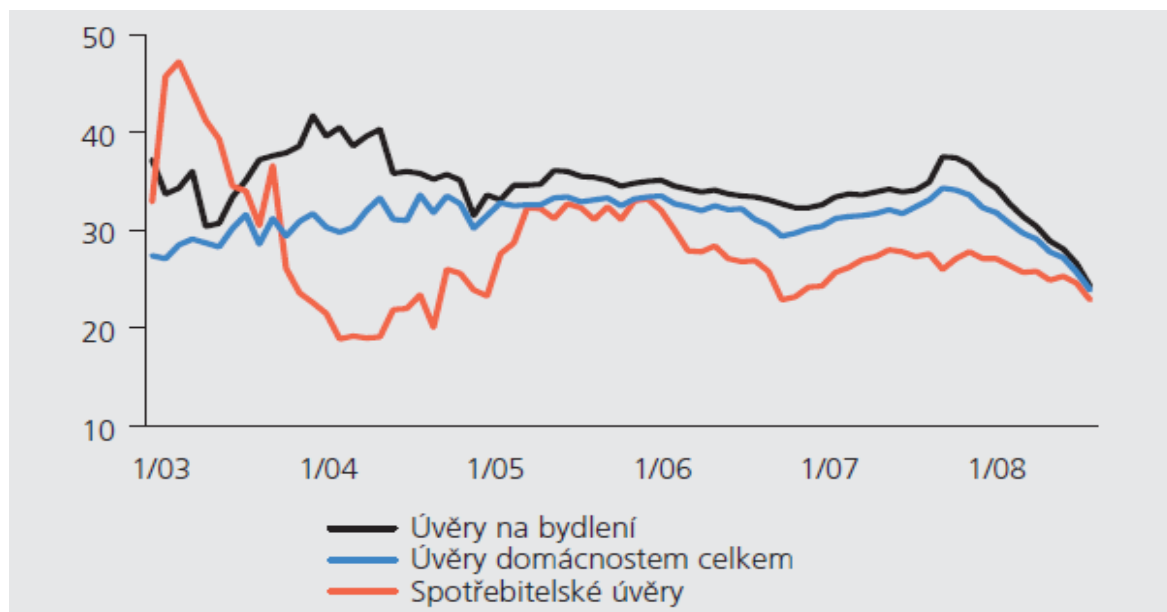
Češi se do loňského roku rekordně zadlužovali a život na dluh brali jinak než dřív. Za deset let vzrostlo zadlužení domácností čtrnáctinásobně a strach ze splácení úvěrů přemohla touha po vyšší životní úrovni nebo lepším bydlení. Právě na bydlení si lidé půjčují nejčastěji. Přední ekonomové však Čechy ujišťují, že se nemusí zatím bát. Dluhová past, ve které nastává výrazné omezení schopnosti splácet úvěry, jim podle studií statistiků zatím nehrozí a úspory domácností v bankách stále převyšují objem dluhů.

V časovém horizontu od roku 1997 až do 2007, stoupla zadluženost obyvatelstva čtrnáctinásobně a objem úvěrů na bydlení dokonce 43krát, zatímco výkon české ekonomiky narostl jen dvojnásobně. Objem půjček poskytnutých Čechům bankami, leasingovými firmami a splátkovými společnostmi činil na konci loňského roku 875,3 miliardy korun. Podstatnou část úvěrů tvoří hypotéky a stavební půjčky, tedy investice do vlastního bydlení a tu menší pak spotřebitelské úvěry, které na konci loňského roku tvořily přes třicet procent všech dluhů českých domácností. Za nárůstem zadlužení českých domácností statistici vidí hlavně změnu dávno rezervovaného postoje k dluhům, vyšší životní úroveň, příklon ke spotřebě a touha po vlastnickém bydlení.

Velkou část českých domácností by ale potíže se splácením úvěrů a půjček mohly potkat, například v případě dalšího růstu úrokových sazeb nebo při zpomalení tempa zvyšování mezd. "Vývoj úrokových sazeb je pro české domácnosti velkým rizikem," uvedla analytička ČSÚ Drahomíra Dubská. [34]

Další pohled na vývoj spotřebitelských úvěrů přináší Česká národní banka, která ve své Zprávě o inflaci 2009, popisuje tempo růstu úvěrů poskytovaných měnovými finančními institucemi podnikům a domácnostem loňského roku pozvolna zpomalující. Tento vývoj byl ovlivňován zejména nižším hospodářským růstem, zpříšňováním úvěrových podmínek a růstem úrokových sazeb. Klesající tempo růstu úvěrů naznačují i nově poskytnuté úvěry, a to s vyšší intenzitou než stavy úvěrů. Uvedený vývoj nových úvěrů byl zaznamenán v delším období, tj. u domácností již od roku 2007.

Podle dosažených výsledků vyplývá, že méně rostly úvěry na bydlení i spotřebitelské úvěry. Nízký růst zadlužování domácností souvisí i s očekávaným zhoršením celkové ekonomické situace, finanční situace a oslabováním trhu s bydlením. Banky v ČR, podobně jako v eurozóně, přehodnocují vlivem globální finanční krize rizika a reagují na zhoršenou situaci zpříšňováním úvěrových podmínek, zejména u domácností. Dopad prohloubení globální finanční krize na ekonomiku tudíž dále zvyšuje nejistoty ohledně budoucího vývoje úvěrů. Průměrná úroková sazba z nových klientských úvěrů po říjnovém zvýšení následně v listopadu 2008, poklesla o 0,1 procentního bodu na 7,1 %. Projevovala se v ní patrně začínající reakce bank na pokles 2T repo sazby o 0,75 procentního bodu u některých druhů úvěrů. Dlouhodobé úrokové sazby finančního trhu v důsledku zhoršeného výhledu domácí ekonomiky klesaly a úroková sazba z nových úvěrů na bydlení zhruba stagnovala a z nových spotřebitelských úvěrů rostla. [20]

Graf 5. Vývoj úvěrů domácnostem [20]

6 BANKY

6.1 Česká spořitelna

Kořeny České spořitelny sahají až do roku 1825, kdy zahájila činnost Spořitelna česká, která byla nejstarším právním předchůdcem České spořitelny. Na tradici českého a později československého spořitelnictví, navázala v roce 1992 Česká spořitelna jako akciová společnost a roku 2000 se stala členem silné středoevropské skupiny Erste Group s více než 16 miliony klientů. Spojení se silným partnerem na vysoce konkurenčním evropském trhu poskytlo bance pevný bod pro naplnění vize silné a konkurenceschopné banky. Těžiště činnosti České spořitelny leží v oblasti služeb drobného bankovníctví, nicméně mezi další klíčové klienty jsou řazeny i malé, střední a velké firmy. Významnou pozici má také jako tradiční finanční partner českých měst a obcí a jako poskytovatel služeb v oblasti finančních trhů. Finanční skupina České spořitelny se stala svým počtem 5,3 milionu klientů největší bankou na českém bankovním trhu, která již vydala více než 3 miliony platebních karet, disponuje sítí zhruba 640 poboček a provozuje více než 1100 bankomatů. Česká spořitelna se dá označit za leadra v moderních bankovních disciplínách, jako je oblast platebních karet, platebního styku, vkladových produktů, internetového bankovníctví, hypotečních a spotřebitelských úvěrů a správy aktiv. Nezastupitelnou roli hraje také ve financování velkých korporací a v poskytování služeb v oblasti finančních trhů. [15]

6.2 Československá obchodní banka, a. s.

Československá obchodní banka, a. s. působí v České republice jako univerzální banka a byla založena státem v roce 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. V červnu 1999 byla privatizována a jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank, která je součástí Skupiny KBC. V roce 2000 ČSOB převzala Investiční a poštovní banku. Mezi segmenty ČSOB patří retailová klientela, malé a středně velké podniky, korporátní klientela, nebankovní finanční instituce, finanční trhy a privátní bankovníctví. V retailovém bankovníctví v ČR působí společnost pod dvěma obchodními značkami, a to ČSOB a Poštovní spořitelna, která využívá pro svou činnost rozsáhlé síť České pošty. [17]

6.3 Raiffeisen Bank

Raiffeisenbank a.s. poskytuje své služby v České republice od roku 1993. V roce 2006 zahájila spojování s bankou a integrační proces obě banky dokončily v létě roku 2008. Raiffeisenbank obsluhuje klienty v síti více než 100 poboček a klientských center. Banka patří mezi nejrychleji rostoucí domácí banky, v anketě Banka roku obsadila několikrát přední místa. Majoritním akcionářem obou bank je s 51 % rakouská finanční instituce Raiffeisen International Bank Holding AG. Dalšími akcionáři banky jsou Raiffeisenlandesbank Niederösterreich – Wien AGT s 24 % a RB Prag-Beteiligungs GmbH, která drží 25 %. Raiffeisen International obsluhuje více než 14,6 milionů klientů na 17 trzích střední a východní Evropy. Majoritním vlastníkem Raiffeisen International je se dvěma třetinami RZB Group a zbývající část se volně obchoduje. [28]

6.4 UniCredit Bank Czech Republic, a.s.

UniCredit Bank Czech Republic a.s. zahájila svou činnost na českém trhu 5. listopadu 2007 a vznikla na základě integrace dvou dosud samostatně působících úspěšných bankovních domů HVB Bank a Živnostenské banky. Kromě samotné banky působí na našem území v rámci UniCredit Group, která patří podle bilanční sumy ve výši 1,060 bilionu EUR k největším finančním skupinám v Evropě, ještě:

- UniCredit Leasing CZ
- Pioneer Investments
- UniCredit CA IB Czech Republic
- Hypo stavební spořitelna

V České republice zaujímá se svým počtem zhruba 200 tisíc klientů 7procentní podíl na bankovním trhu a stala se tím čtvrtou největší bankou u nás. Klíčovými produkty banky jsou hypotéky, kreditní karty, úvěry malým podnikům do 30 mil. Kč a transakční služby. Podíl na českém bankovním trhu má UniCredit Bank následující: fondy mají 9 %, kreditní karty 5 %, spotřební úvěry 1,5 % a hypotéky 8,3 %. V segmentovém rozdělení dominují klienti s příjmem nad 25 000 Kč (7,9 % na trhu). [32]

6.5 Srovnání podmínek spotřebitelských úvěrů u bank

První tabulka této práce obsahuje seznam produktů, které nabízí mnou vybrané bankovní instituce. Jsou zde popsány vybrané informace a požadavky nabízených spotřebitelských úvěrů.

Tab. 2. Podmínky spotřebitelského úvěru u vybraných bank [vlastní zpracování]

Banka	Typ úvěru	Podmínky úvěru
Česká spořitelna	Spotřebitelský úvěr	Účelový úvěr poskytovaný bezhotovostně na soukromé účely
		Minimální výše úvěru - 100 000 Kč
		Horní hranice úvěru je limitována cenou investice vyplývající z dokladů k účelu úvěru
		Splatnost do 120 měsíců
		Do 500 000 Kč - úvěr bez zajištění
ČSOB	Půjčka na lepší bydlení	Účelová půjčka určená k pořízení nebo vylepšení bydlení
		Minimální výše úvěru - 100 000 Kč
		Maximální výše - není omezena
		Doba splatnosti 1 rok až 10 let
		Do 600 000 Kč bez ručitele
		Možnost čerpání půjčky až 6 měsíců po podpisu smlouvy
Raiffeisen Bank	Účelová půjčka	Účelový úvěr
		50 000 Kč do 2 000 000 Kč
		Do 1 000 000 Kč - úvěr bez zajištění
		6 - 120 měsíců
		Pojištění - zdarma
Unicredit Bank	Osobní úvěr Individual	Účelový i neúčelový úvěr
		Doba splatnosti - 1 rok až 5 let (úvěr do 500 tis. Kč)
		Doba splatnosti - 1 rok až 7 let (úvěr nad 500 tis. Kč)
		300 000 Kč - 1 000 000 Kč
		Úvěr lze sjednat s pojištěním i bez pojištění

Spotřebitelský úvěr České spořitelny si je velice podobný s Půjčkou na lepší bydlení od ČSOB, kde je minimální výše úvěru stanovena na 100 000 Kč, splatnost úvěru je limitována na 10 roky a podobné si jsou i limity hodnoty pro zajištění úvěru. Zato o osobním úvěru Individual od Unicredit Bank lze říci, že je zaměřen spíše na náročnějšího klienta. Je to dáno tím, že jeho minimální výše je 300 000 Kč a ne každý klient potřebuje tak horentní sumu, dále délkou splatnosti, která je oproti předcházejícím variantám velice krátká, splátky se rozloží do menšího počtu a tím se zvedne i jejich výše. Raiffeisen Bank naopak vyniká oproti svým konkurentům velkou výší úvěru, do které klient nemusí ručit.

7 SPLÁTKOVÉ SPOLEČNOSTI

7.1 Cetelem ČR

Akciová společnost CETELEM ČR patří mezi největší společnosti na českém trhu, zabývající se půjčkami. Z historického hlediska byla mateřská společnost založena v roce 1953 a její mateřský trh byla Francie. Následně se rozšířila do dalších evropských zemí, kde je považován za jednu z nejvýznamnějších společností, zabývajících se spotřebitelskými úvěry. Společnost vznikla na území České republiky roku 1996 a svou obchodní činnost zahájila v červnu 1997. Její základní jmění je odhadováno na 180 milionů korun.

Cetelem poskytuje úvěrové služby ve spolupráci s obchodními partnery přímo v místech prodeje (nákupy na splátky), dále nabízí kreditní karty až s 50denním bezúročným obdobím, účelové a neúčelové osobní půjčky pro financování nákladnějších projektů a speciální produkty Autoúvěr a Motoúvěr, určené pro financování motorových vozidel. [12]

7.2 GE Money Multiservis

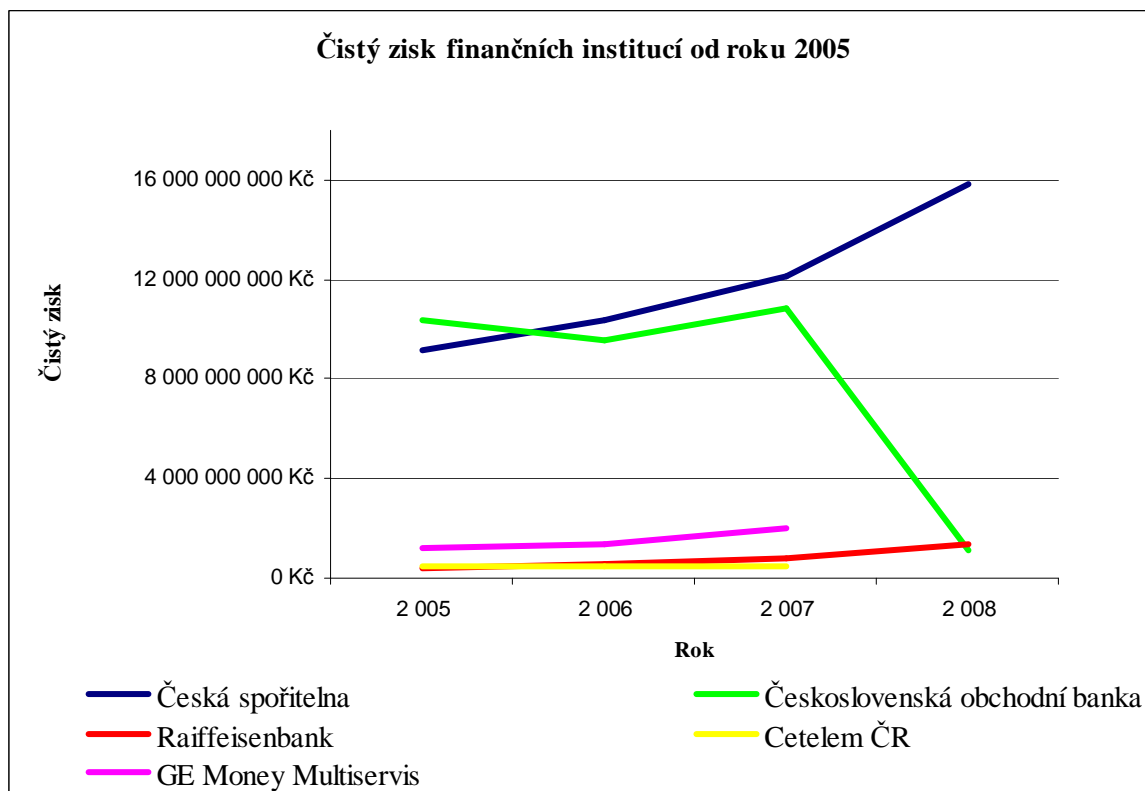
Historie Multiservisu sahá až do roku 1966, kdy se tato společnost specializovala na prodej televizních přístrojů na splátky. V roce 1993 byl Multiservis privatizován českým kapitálem a o čtyři roky později, roku 1997, byl zakoupen finanční skupinou GE Consumer Finance. Jméno GE Money Multiservis získala společnost v rámci přejmenování, které proběhlo, stejně jako u všech ostatních společností, ve skupině.

Prodej na splátky nabízí GE Money Multiservis prostřednictvím rozsáhlé sítě 7017 prodejních míst a 417 internetových obchodů. Kromě tradičních skupin zboží, jako jsou domácí spotřebiče, nábytek, kuchyňské linky, výpočetní technika či zahradní technika, lze dnes na splátky pořídit například oděvy, obuv, sportovní potřeby, klenoty, hudební nástroje, dovolené či zvířecí miláčky. Vedle klasického prodeje na splátky poskytuje GE Money Multiservis dále hotovostní půjčky a kreditní karty. [25]

7.3 Triangl

Společnost vznikla spojením společností Český Triangl a CCS Česká společnost pro platební karty. Triangl nabízí široký sortiment zboží a výběr z více než 15 000 modelů výrobků v katalogu, dvacet volitelných variant splátek, dovoz zboží zdarma domů a dodání zboží do jednoho týdne od objednání. Platbu je potřeba provést až při dodání zboží a to i kartou CCS Kreda. Klient plní úvěrové podmínky předložením potvrzení o výši pracovního příjmu, kopii občanského průkazu a druhého dokladu totožnosti a fotokopii dokladu potvrzujícího adresu klienta. Všechny kategorie klientů rozlišuje Triangl na klubové a nové klienty. Obecně platí, že klubovým klientem je ten, kdo v minulosti využil služeb Trianglu, hradil splátky s perfektní platební morálkou a opakovaně nakupuje. [31]

Následující graf značí vývoj čistého zisku vybraných bank a splátkových společností od roku 2005. Není zde zaznačena Unicredit Bank, která vznikla sloučením dvou dříve fungujících bank - HVB Bank Czech Republic a Živnostenskou bankou; a Triangl, který neposkytuje tyto informace. Splátkové společnosti jsou zaznamenány jen do roku 2007, protože ještě nemají uveřejněny výroční zprávy.

Graf 6. Vývoj čistého zisku finančních institucí – [vlastní zpracování]

7.4 Srovnání podmínek spotřebitelských úvěrů u bank

Splátkové společnosti poskytují spotřebitelské úvěry podobné těm, které nabízí banky. Srovnání nabízí následující tabulka (Tab. 3.), kde jsou uvedeny typy úvěrů nabízející vybrané splátkové společnosti, jejich stěžejní podmínky a pravidla pro uzavření úvěru.

Tab. 3. Popis spotřebitelského úvěru u splátkových společností [vlastní zpracování]

Splátková společnost	Typ úvěru	Podmínky úvěru
Cetelem ČR	Osobní půjčka	50 000 Kč – 1 000 000 Kč bez ručitele
		Bez nutnosti ručitele
		Volitelná délka splácení 6 – 84 měsíců
		Nutnost pojištění úvěru
GE Money Multiservis	Expres půjčky	Volitelná délka splácení 24 - 84 měsíců, nad 200 000 Kč i 96 měsíců
		30 000 Kč - 600 000 Kč
		Bez ručitele a zástavy
		Nutnost pojištění úvěru
Triangl	Triangl HYPO půjčka	50 000 Kč – 2 000 000 Kč
		Doba splácení od 5 do 20 let
		Zástava nemovitosti pro čerpání peněžní částky bez prokazování příjmu
		Bezúčelový úvěr
		Úvěr lze sjednat s pojištěním i bez pojištění

Jasnou výhodou splátkových společností je poměrně nízká minimální hranice pro vyšší úvěru oproti úvěrům poskytovaným bankami, což je významné u úvěrů pro drobnější nákupy.

8 SROVNÁNÍ RPSN

Pro srovnání spotřebitelských úvěrů poskytovaných bankami a splátkovými společnostmi jsem si vybrala tuto situaci:

Muž, ve věku 25 let, by si chtěl zrekonstruovat byt v osobním vlastnictví, jehož hodnota je odborným odhadcem oceněna na 1 500 000 Kč. Na rekonstrukci potřebuje 500 000 Kč a rozhodl se využít spotřebitelského úvěru. Nabízí se otázka, proč nedá přednost hypotečnímu úvěru před spotřebitelským. Avšak odpověď může například být, že hypoteční úvěr je výhodný pro částky od 1 milionu Kč, protože úroky, které by splácel, by zcela předčily půjčovanou částku a na konci by částka přeplacená na úrocích byla nejméně dvojnásobná. Také se nabízí možnost úvěru ze stavebního spoření, jenže klient to spoření nemá zatím zřízeno a pokud jej k tomuto účelu zřídil, musel by využít překlenovací úvěr.

Čistý příjem zájemce o úvěr je 25 000 Kč měsíčně. Pro úvěr požaduje dobu splatnosti 84 měsíců. U které bankovní instituce, případně splátkové společnosti by si měl úvěr pořídit? Jakými pravidly a na co, by si měl klient dávat pozor při uzavírání spotřebitelského úvěru?

Jak jsem již zmiňovala v úvodu, mezi porovnávané instituce jsem si vybrala banky, které se vyznačují svou finanční náročností a četností klientů. Do splátkových společností jsem zařadila pouze tři jmenované společnosti, protože jen takto malý počet poskytuje úvěry do výše 500 000 Kč, kterou klient potřebuje pro rekonstrukci bytu.

8.1 Srovnání bankovních spotřebitelských úvěrů

8.1.1 Položky ovlivňující RPSN spotřebitelských úvěrů u bank

Jak již bylo uvedeno v teoretické části této práce, roční procentuální sazba nákladů je jeden z nejdůležitějších faktorů, ovlivňující rozhodnutí o výhodnosti úvěru. Čtvrtá tabulka obsahuje vybrané faktory, mající vliv na výši RPSN jednotlivých spotřebitelských úvěrů u bank. Nejlépe z ní vyšla Raiffeisen Bank, která nabízí posouzení žádosti, poskytnutí peněžních prostředků, pojištění úvěru a i dokonce mimořádnou splátku jistiny zcela zdarma. Vyčnívá pouze vyšším měsíčním poplatkem za správu úvěru 150 Kč, ale to při tak vysokých poplatcích ostatních bank, je pouze banalita. Když se ještě zaměříme na zmiňovanou mimořádnou splátku, můžeme vidět, že při ní mohou banky pěkně vydělat. Kdybychom si zkusili například vyčíslit mimořádnou splátku 100 tisíc Kč, zjistíme, že za

například vyčíslit mimořádnou splátku 100 tisíc Kč, zjistíme, že za ni v České spořitelně klient zaplatí 4 000 Kč, v ČSOB 1 000 Kč a v Unicredit Bank dokonce 5 000 Kč.

Tab. 4. Položky ovlivňující výši RPSN u bankovních úvěrů [vlastní zpracování]

Banka	Typ úvěru	Výčet některých položek RPSN
Česká spořitelna	Spotřebitelský úvěr	Přijetí, posouzení a vyhodnocení žádosti o úvěr - 0,8 % z požadované hodnoty úvěru, minimálně 400 Kč, maximálně 7 000 Kč
		Správa a vedení úvěrů poskytnutých od 1.1.2005 - 49 Kč
		Úhrada nákladů spojených s mimořádnou splátkou úvěru - 4 % z výše mimořádné splátky, minimálně 500 Kč, maximálně 5 000 Kč
		Hotovostní splátka úvěru - 45 Kč
		Pojištění úvěru (typ A) - 335 Kč
ČSOB	Půjčka na lepší bydlení	Podání žádosti a její hodnocení - zdarma
		Vedení účtu/správa úvěru - 50 Kč měsíčně
		Zpracování úvěru - 1 % z výše úvěru, minimálně 500 Kč, maximálně 3 500 Kč
		Úhrada nákladů spojených s mimořádnou splátkou úvěru - 1 % z výše mimořádné splátky úvěru, minimálně 1 000 Kč
		Pojištění úvěru (Varianta 1) - 5,9 % z měsíční úvěr. splátky a poplatku za správu úvěrového účtu
Raiffeisen Bank	Účelová půjčka	Přijetí a posouzení žádosti - zdarma
		Poskytnutí úvěru - zdarma
		Využívání a správa úvěru - 150 Kč měsíčně
		Mimořádná splátka (předčasné splacení) - zdarma
		Pojištění úvěru (do 500 000 Kč včetně) - zdarma
Unicredit Bank	Osobní úvěr Individual	Podání a vyhodnocení žádosti o úvěr - zdarma
		Poplatek za poskytnutí úvěru - 1 % z objemu úvěru, minimálně 500 Kč
		Správa a vedení úvěru včetně zaslání výpisu z úvěru - 50 Kč měsíčně
		Předčasná splátka celé jistiny osobního úvěru - zdarma
		Pojištění úvěru Credit Basic (typ A) - 700 Kč

8.1.2 Výše RPSN u bank

V následující tabulce (Tab. 5.) porovnává konkrétní nabídky bankovních institucí. Pro banku Unicredit jsem musela navýšit požadovanou částku 500 000 Kč o 1 Kč, abych mohla získat úvěr s 84měsíční splatností, protože úvěry do 500 tisíc Kč jsou poskytovány do splatnosti maximálně 60 měsíců a nebylo by možné produkty srovnat.

Tab. 5. Výše RPSN u vybraných bank [vlastní zpracování]

Název banky	Česká spořitelna	ČSOB	Raiffeisen Bank	Unicredit Bank
Výše úvěru	500 000 Kč	500 000 Kč	500 000 Kč	500 001 Kč
Doba splácení	84 měsíců	84 měsíců	84 měsíců	84 měsíců
Úroková sazba (p.a.)	9,50 %	7,70 %	8,9 %	10,18 %
RPSN (p.a.)	13,30 %	10,41 %	9,90 %	13,98 %
Měsíční splátka	8 902 Kč	7 719 Kč	8 020 Kč	8 347 Kč

Z výsledků vyplývá, že nejvýhodnější spotřebitelský úvěr pro klienta nabízí Raiffeisen Bank, která oproti svým konkurentům nabízí nejnížší roční procentuální sazbu nákladů a zároveň nejnížší splátku. Dobrého výsledku také dosáhla Půjčka na lepší bydlení od ČSOB a naopak velmi vysoké hodnoty nabízí Česká spořitelna, která je význačná nejvyšším počtem klientů, a od které by se mohlo očekávat, že poskytne produkty s nižšími náklady. Banka Unicredit Bank opět dosáhla vysokých hodnot a potvrzuje výsledky tabulky č. 4, nejdražší banky.

8.2 Srovnání spotřebitelských úvěrů u splátkových společností

Pro to, abychom měli možnost srovnat, který typ instituce je pro klienta výhodnější, musíme opět porovnat položky RPSN i u splátkových společností. Od splátkových společností se obecně očekává, že nabízejí ty nejdražší úvěrové produkty, které jsou na trhu poskytovány. Na konci práce bychom se měli dozvědět, zda - li tento názor bude vyvrácen nebo potvrzen.

8.2.1 Položky ovlivňující RPSN spotřebitelských úvěrů u splátkových společností

Šestá tabulka v pořadí se věnuje výčtu vybraných položek, která obsahuje roční procentuální sazbu nákladů u spotřebitelského úvěru splátkových společností. Bohužel jsem k těmto informacím nemohla zařadit výši poplatků za základní pojištění úvěru u společností Cetelem ČR a u Triangu, neboť jej uvedené společnosti neuvádí ve svých materiálech.

Tab. 6. Položky RPSN spotřebitel. úvěrů u splátkových společností [vlastní zpracování]

Banka	Typ úvěru	RPSN obsahuje
Cetelem ČR	Osobní půjčka	Uzavření smlouvy - zdarma
		Poplatek za správu a vedení účtu - 50 Kč
		Poplatek za změnu výše splátky - zdarma
		Předčasné splacení úvěru – 5 % - z předčasně splacené úvěrové jistiny.
		Pojištění úvěru (A3) - není uvedeno
GE Money Multiservis	Expres půjčka	Uzavření smlouvy – 1 % z poskytnutého úvěru, minimálně 500 Kč
		Vedení úvěrového účtu - 59 Kč
		Poplatek za předčasné splacení celé jistiny nebo její části - 5 %, minimálně 1 000 Kč
		Pojištění úvěru (A) - 297,87 Kč
Triangl	Triangl HYPO půjčka	Náklady na zpracování úvěru při hodnotě úvěru od 250 000 Kč do 500 000 Kč včetně - 1 300 Kč + 3,5 % z hodnoty úvěru
		Předčasné splacení úvěru nebo mimořádná splátka úvěru v prvních 60 měsících - součin dosud nesplacené výše úvěru, poslední známé úrokové sazby, počtu celých let do konce splatnosti úvěru a koeficientu 0,3
		Správa úvěru - zdarma
		Pojištění úvěru - není uvedeno

Nejnižších poplatků za úvěr těchto vybraných splátkových společností dosáhl Cetelem ČR. Poplatky na uzavření smlouvy jsou nulové, za vedení účtu si inkasuje 50 Kč a největší položka tvoří 5 000 Kč za předčasnou splátku jistiny. Druhé místo obsadil GE Money Multiservis a nejhůře dopadl Triangl, který poskytuje ten nejdražší produkt ze všech, v mé práci, zkoumaných finančních institucí. Při vyčíslení poplatku za předčasné splacení úvěru nebo za mimořádnou splátku v prvních 60 měsících je výsledek 92 571 Kč alarmuje, že tato společnost nebude dobré řešení pro řešení finančního nedostatku klienta. Pro tuto situaci jsem předpokládala dobu splacení úvěru 6 let, nesplacenou část úvěru 428 570 Kč, koeficient 0,3 a poslední známou úrokovou sazbu, kterou jsem odhadla na 12 %, vzhledem k tomu, že RPSN činí 13,88 procenta.

8.2.2 Výše RPSN u splátkových společností

Ze splátkových společností (Tab. 7.) poskytuje služby s nejnižšími náklady GE Money Multiservis, jejíž RPSN dosáhlo 12,13 % a suverénně vede nad Cetelem ČR o 0,69 pro-

centa a nad Trianglem dokonce o 1,94 procenta. Můžeme si všimnout, že výsledky nepřevyšují výsledky bankovních institucí. Výsledky společností Cetelem ČR a GE Money Multiservis lze zařadit do průměrných hodnot RPSN, kdežto Triangl Hypo půjčka nabízí nejméně vhodnou možnost pro financování úvěru.

Tab. 7. Výše RPSN u vybraných splátkových společností [vlastní zpracování]

Název splátkové společnosti	Cetelem ČR	GE Money Multiservis	Triangl
Výše úvěru	500 000 Kč	500 000 Kč	500 000 Kč
Doba splácení	84 měsíců	84 měsíců	84 měsíců
Úroková sazba (% p.a.)	10,90 %	10,90 %	neuvádí
RPSN (% p.a.)	12,82 %	12,13 %	14,07 %
Měsíční splátka	9 807 Kč	9 491 Kč	10 093 Kč

8.3 Výběr nejvhodnější varianty financování spotřebitelským úvěrem

Po stávajících analýzách lze jednoznačně vyvodit, že nejlépe obstála z hlediska výše roční procentuální sazby nákladů společnost Raiffeisen Bank, která pro klienta, který potřebuje 500 000 Kč na rekonstrukci vlastního bytu, nabízí nejlukrativnější produkt. Druhou možností by mohla být Československá obchodní banka a třetí variantou by mohla být splátková společnost GE Money Bank. Takže nepsané pravidlo, že splátková společnost je pro lidi ta nejdražší možnost, která existuje, musím vyvrátit. Na trhu lze najít produkt, který svými kvalitami i výší poplatků konkuruje bankovních institucím.

Tab. 8. Výsledky analýz [vlastní zpracování]

Pořadí	Název banky	Typ společnosti	Výše RPSN
1.	Raiffeisen Bank	Komerční banka	9,90 %
2.	ČSOB	Komerční banka	10,41 %
3.	GE Money Multiservis	Splátková společnost	12,13 %

V další tabulce (Tab. 9.) můžete vidět hlavní rozdíl proč jsem se zaměřila na toto téma mé bakalářské práce. Rozdíl mezi výší úrokové sazby a výší roční procentuální sazby nákladů je opravdu obrovský, mnohdy dosahuje až 4 procent. Největšího navýšení úrokové sazby nabývá Spotřebitelský úvěr od České spořitelny a Osobní půjčka Individual od Unicredit Bank, což se dalo očekávat z předešlých výsledků, kde se postupně rýsovala jako jedna z nejdražších bank v mé práci. Nejlepšího výsledku naopak dostala Raiffeisen Bank. Velký rozdíl je také u produktu Československé obchodní banky, která na první pohled vypadá se svou úrokovou sazbou 7,7 % velice lákavě a svádí běžného klienta k pořízení úvěru. Ovšem

realita s téměř 3 procenty navíc by byla úplně jiná. Proto by vždy měl vyhledávat ukazatel RPSN, který zákazníkovi přesně řekne, kolik bude za daný produkt platit.

Tab. 9. Srovnání úrokových sazeb vybraných institucí [vlastní zpracování]

Název banky	Úroková sazba	Výše RPSN	Rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN
Česká spořitelna	9,50 %	13,30 %	3,80 %
ČSOB	7,70 %	10,41 %	2,71 %
Raiffeisen Bank	8,90 %	9,90 %	1,00 %
Unicredit Bank	10,18 %	13,98 %	3,80 %
Cetelem ČR	10,90 %	12,07 %	1,17 %
GE Money Multiservis	10,90 %	12,65 %	1,75 %
Triangl	neuvádí	13,88 %	-

V poslední tabulce této kapitoly je analyzována skutečná hodnota, kterou klient zaplatí při pořízení úvěru 500 000 Kč u vybraných finančních institucí. Jasně se potvrdily předcházející výsledky. Nejvýhodnějším produktem je Účelová půjčka, kterou nabízí Raiffeisen Bank. Za daných podmínek by klient splácel 8 020 Kč měsíčně a na konci splatnosti úvěru zaplatí 695 082 Kč. Z této částky činí podíl úroků 195 082 Kč. Výpočet splátkového kalendáře Raiffeisen Bank, ve které je zřetelně popsán celý splátkový cyklus jsem zařadila do přílohy PII. Další možností jak zafinancovat rekonstrukci bytu, by mohl být úvěr ze stavebního spoření, který nabízí ještě lepší a příznivější podmínky. Ovšem proces vyřizování úvěru je mnohem složitější. Jen pro příklad sem si zjistila úrokové podmínky úvěru ze stavebního spoření Buřinka od České spořitelny. V podmínkách jsem si zadala stejné údaje jako v mém fiktivním příkladě a výsledky pro klienta lépe. Na zaplacených úrocích by přeplatil i s vyrovnáním úroků od státu 138 344 Kč. A to je ve srovnání s následujícími výsledky výhodnější.

Tab. 10. Suma, kterou klient ve skutečnosti zaplatí [vlastní zpracování]

Název banky	Úroková sazba	RPSN	Celková suma	Z toho úroky
Česká spořitelna	9,50 %	13,30 %	770 929 Kč	270 929 Kč
ČSOB	7,70 %	10,41 %	706 179 Kč	206 179 Kč
Raiffeisen Bank	8,90 %	9,90 %	695 082 Kč	195 082 Kč
Unicredit Bank	10,18 %	13,98 %	786 617 Kč	286 617 Kč
Cetelem ČR	10,90 %	12,07 %	742 988 Kč	242 988 Kč
GE Money Multiservis	10,90 %	12,65 %	756 093 Kč	256 093 Kč
Triangl	neuvádí	13,88 %	784 299 Kč	284 299 Kč

9 DOPORUČENÍ KLIENTOVI

9.1 Nedostatky smluv uzavírající spotřebitelský úvěr

Z výsledků kontrol České obchodní inspekce v roce 2008, které se týkaly náležitostí smluv sjednávajících spotřebitelský úvěr vyplývá, že u 50 % byly shledány nedostatky, neboť tyto smlouvy neobsahovaly veškeré zákonem stanovené náležitosti. Předmětem této kontroly byly smlouvy sjednávající spotřebitelský úvěr (včetně všech jejich nedílných součástí). Česká obchodní inspekce kontrolovala, zda smlouvy obsahují náležitosti uvedené v ust. § 4 a § 5 zák. č. 321/2001 Sb. V období roku 2008 bylo prověřeno 203 smluv sjednávajících spotřebitelský úvěr. Z toho byly u 102 z nich shledány nedostatky, neboť uvedené smlouvy neobsahovaly veškeré zákonem stanovené náležitosti. Smlouvy porušující zákon pocházely od 14 poskytovatelů spotřebitelského úvěru. [16], [29]

Nejčastější nedostatky smluv sjednávajících spotřebitelský úvěr:

- neobsahují ukazatel RPSN vypočtený způsobem dle zákona,
- postrádají závazek věřitele informovat spotřebitele (dlužníka) o všech změnách RPSN, k nimž dojde v průběhu trvání úvěrové smlouvy,
- neobsahují přesné časové rozvržení jednotlivých splátek,
- smlouvy sjednávají podmínky, za nichž je možno upravit ukazatel RPSN (*Např. změnit výši jednotlivých splátek a poplatků, změnit splatnost jednotlivých splátek a poplatků, změnit výši úrokové sazby – což je změna, která se samozřejmě odrazí ve výši úvěrových splátek, které byly závislé pouze na vůli věřitele. Zákon přitom připouští, aby si věřitel a spotřebitel (dlužník) sjednali pouze takové podmínky změny RPSN, které by nebyly závislé výhradně na vůli věřitele.*),
- při předčasném splacení nemusí vůbec dojít ke snížení plateb,
- neobsahují způsob splácení úvěru,
- nebo například neobsahují údaj o výši poplatku, který je spotřebitel (dlužník) povinen uhradit věřiteli v souvislosti s úvěrem. [16], [29]

9.2 Smlouva uzavírající spotřebitelský úvěr

Údaje o povinných náležitostech smlouvy upravující spotřebitelský úvěr jsou obsaženy v zákoně č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru, konkrétně v ustanovení § 4 a § 5. Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí také obsahovat:

- stanovení roční procentuální sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze zákona,
- stanovení podmínek, za kterých může být RPSN na spotřebitelský úvěr upravena a které nesmí být závislé pouze na vůli věřitele,
- stanovení maximální výše spotřebitelského úvěru, stanovení výše jednotlivých splátek, jejich počtu a přesného časového rozvržení,
- stanovení jednotlivých plateb, kterou budou placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pokud jednotlivé platby nelze přesně stanovit, musí být uveden způsob jejich výpočtu,
- závazek věřitele informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr,
- u smluv, ve kterých se sjednává koupě najaté věci, výši spotřebitelského úvěru,
- ustanovení o právu na splacení spotřebitelského úvěru před stanovenou lhůtou,
- podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah,
- a způsob placení. [26]

9.3 Doporučení klientovi

Každý zájemce o spotřebitelský úvěr se musí při sjednávání úvěru držet maximální obezřetnosti. Potenciálnímu dlužníkovi se musí nejpozději formou písemného návrhu úvěrové smlouvy dostat veškerých informací o nabízeném úvěru. Je třeba, aby se zájemce o úvěr po obdržení písemného návrhu smlouvy včetně všech jejích nedílných součástí s textem důkladně seznámil a důsledně rozhodl, zda bude nabízené podmínky svým podpisem akceptovat či nikoliv.

V žádném případě by dlužník neměl akceptovat smlouvu, s jejímž obsahem včetně všech jejích nedílných součástí se řádně neseznámil. Je výhradně na zájemci o úvěr, jak dlouho poté, kdy mu byl věřitelem předložen písemný návrh smlouvy, bude prostudování daného dokumentu věnovat a zda se například rozhodne záležitost konzultovat s jinou osobou.

Zájemce o úvěr by také neměl podlehnout případnému tlaku zástupce věřitele a jednat například v časové tísní. Hlavním znakem neserióznosti věřitele je, když není ochoten umožnit zájemci o úvěr od okamžiku, kdy mu poskytne písemný návrh smlouvy, jeho řádné prostudování v časovém prostoru dle požadavku potenciálního dlužníka. Pak je na pováženou, zda s takovýmto subjektem vůbec vstupovat do tak závažného právního vztahu, jakým poskytnutí spotřebitelského úvěru bezesporu je. [16]

Základní pravidla, kterých by se měl klient držet, jsou:

- v inzerátech úvěrových nabídek by si klient neměl všímat úrokových sazeb. Tento údaj je velmi zkreslený. Nejnižší úroková sazba neznamená, že je úvěr nejlevnější, protože do něj nejsou započítány další náklady, které s poskytnutím úvěru souvisejí, jako jsou poplatky za měsíční vedení úvěrového účtu nebo poplatky za uzavření úvěrové smlouvy.
- u úvěrových nabídek neporovnávejte výši měsíčních splátek. Informace, že budete splácet 20 tisíc Kč měsíčně například částkou 1 751 Kč nemusí znamenat, že je to celková měsíční suma, kterou za úvěr vydáte. Do měsíčních splátek nemusí poskytovatelé úvěrů započítat všechny poplatky a například dalších 90 Kč vás může stát měsíční poplatek za vedení úvěrového účtu. Údaj o pravidelných měsíčních splátkách proto není směrodatný, a pokud je splátka oproti konkurenci velmi nízká, může jít o reklamní trik.
- rozklíčování, který úvěr je nejlevnější, se dá jen pomocí jediného údaje, a tím je roční procentní sazba nákladů. Jen tato sazba vypovídá o tom, jak je spotřebitelský úvěr drahý, tedy kolik procent z půjčené částky dlužník skutečně za rok zaplatí. Pokud RPSN v reklamě či jiné nabídce chybí, poskytovatel spotřebitelského úvěru tím porušuje zákon a dochází ke klamání spotřebitele.

Při porovnání RPSN si vždy zkontrolujte, zda porovnávané srovnatelné úvěry, tedy se stejnou výší, stejnou dobou splácení a stejnou periodou splátek. U půjček s jinou výší a jinými platebními podmínkami je sazba nákladů odlišná a porovnání nemůže být objektivní. Při rozhodování, který úvěr si nakonec vzít, je dobré se zajímat i o to, zda se dá půjčka splatit předčasně bez pokuty. Jak šlo vidět v předcházející kapitole, některé instituce dokáží vyměřit poměrně vysoké poplatky, které se mohou vyšplhat až na pět procent z hodnoty mimořádné splátky a jejich vyčíslení může dosahovat stotisícových hodnot.

Roční procentuální sazba nákladů je také povinný údaj, který nesmí chybět v úvěrové smlouvě. Když dostanete do rukou smlouvu, kde tento údaj chybí a poskytovatel úvěru odmítne údaj doplnit, tak takovou listinu nikdy nepodepisujte. Také je velmi důležité, abyste v ní našli takový údaj jako jsou případné sankce hrozící za opožděné platby. Všechny upomínky, které začnou chodit poštou, jsou zpoplatněné, například Česká spořitelna a Československá obchodní banka si naúčtuje za upomínku 300 Kč. U některých, zejména nebankovních poskytovatelů úvěrů, ale mohou být sankce podstatně vyšší a pokuty se mohou šplhat do závratných částek.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zpřehlednění situace spotřebitelských úvěrů na bankovním trhu, srovnání jednotlivých nabídek finančních institucí a napomoci klientovi s hlavními kritérii pořízení spotřebitelského úvěru. Trh se spotřebitelskými úvěry donedávna narůstal obrovským tempem, které bylo v loňském roce přerušeno bankovní krizí. Lidé si do té doby neustále a často i zbytečně zadlužovali, bez vědomí toho, co si vlastně pořizují. Vyznat se totiž v úvěrových nabídkách a zjistit, která banka nebo finanční instituce půjčí peníze nejvýhodněji, není vůbec snadné. V inzerátech mohou například použít osvědčené finty a podstatné informace se mnohdy uvádějí pod čarou malými písmeny, nebo chybí vůbec.

Mezi mnou vybrané finanční instituce byly Cetelem ČR, Česká spořitelna, Československá obchodní banka, GE Money Bank, Raiffeisen Bank, Unicredit Bank a Triangl. Tyto společnosti jsem se pokusila srovnat podle vybraného klíče, kterým byl spotřebitelský úvěr na rekonstrukci bytu ve výši 500 000 Kč a dobou splatnosti 84 měsíců.

Po stávajících analýzách lze jednoznačně říci, že nejlépe obstála z hlediska výše roční procentuální sazby nákladů Raiffeisen Bank, která pro klienta, který potřebuje 500 000 Kč na rekonstrukci vlastního bytu, nabízí nejlukrativnější produkt. Druhou možností by mohla být Československá obchodní banka a třetí pozici obsadila splátková společnost GE Money Bank. Takže tvrzení, že splátková společnost je pro lidi ta nejdražší možnost, která je určena na nákup spotřebního zboží, zaplacení služeb nebo nákladů osobní spotřeby, musím vyvrátit. Lze s ním financovat takové aktivity jako je modernizace bytu. V dnešní době jde na trhu lze najít produkt, který svými kvalitami i výší konkuruje bankovních institucím. Výhodnější možností, které by mohl klient využít je úvěr ze stavebního spoření, který dosahuje ještě přijatelnějších podmínek, než je tomu u spotřebitelských úvěrů.

Klient by měl vždy při pořizování úvěru držet maximální obezřetnosti a v žádném případě by dlužník neměl akceptovat smlouvu, s jejímž obsahem včetně všech jejích nedílných součástí se řádně neseznámil. Na současném trhu se nachází spousta institucí, které čekají na svou šanci, co nejvíce „oškubat“ klienta. Z průzkumů je zjištěno, že poskytovatelé úvěru se často snaží záměrně obelhávat klienty a neuvádět do smluv údaje, jakou jsou chybějící ukazatel RPSN vypočtený dle zákona, chybějící závazek věřitele informovat spotřebitele o všech změnách RPSN nebo například chybějící přesné časové rozvržení jednotlivých splátek.

Základní pravidla při výběru finanční instituce poskytující spotřebitelský úvěr by být, aby prvotní hledisko, dle kterého se klient rozhoduje, neměla být úroková sazba. Tento údaj je velmi zkreslený, protože do něj nejsou započítány další náklady, které s poskytnutím úvěru souvisejí, jako jsou poplatky za měsíční vedení úvěrového účtu nebo poplatek za uzavření úvěrové smlouvy. Taky je statisticky dokázáno, že tato sazba je ve skutečnosti mnohdy nižší až o 4 % než skučené RPSN. Dalším kritériem je, aby klient neporovnával výši měsíčních splátek, protože do těchto splátek nemusí poskytovatelé úvěrů započítat všechny poplatky. A je-li nabízená měsíční splátka oproti konkurenci velmi nízká, může jít pouze o reklamní trik. Pro klienta by vždy měl být směrodatný ukazatel roční procentuální sazba nákladů. Jen tato sazba vypovídá o tom, jak je spotřebitelský úvěr drahý, tedy kolik procent z půjčené částky dlužník skutečně za rok zaplatí. Pokud RPSN v reklamě či jiné nabídce chybí, poskytovatel spotřebitelského úvěru tím porušuje zákon a dochází ke klamání spotřebitele. Při porovnání RPSN by si vždy měl zkontrolovat, zda porovnává srovnatelné úvěry, tedy se stejnou výší, stejnou dobou splácení a stejnou periodou splátek. U půjček s jinou výší a jinými platebními podmínkami je sazba nákladů odlišná a porovnání nemůže být objektivní. Při rozhodování, který úvěr si nakonec vzít, je dobré se zajímat i o to, zda se dá půjčka splatit předčasně bez pokuty. Protože některé instituce dokáží vyměřit poměrně vysoké poplatky, které se mohou vyšplhat až na pět procent z hodnoty mimořádné splátky a jejich vyčíslení může dosahovat stotisícových hodnot.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

MONOGRAFIE

- [1] DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha : Linde, 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
- [2] JAKUBEC, Ivan. *Obchod, bankovníctví, podnikání, právo*. Praha : Scientia, 2002. 54 s. ISBN 80-7183-253-7.
- [3] JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. Praha : Praga Publishing, 2004. 744 s. ISBN 80-247-0769-1.
- [4] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta a kol. *Řízení obchodních bank : vybrané kapitoly*. Praha : C.H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-7179-381-7.
- [5] KRÁL', Miloš. *Bankovníctví I*. 5. vyd. Zlín : UTB, 2006. 216 s. ISBN 80-7318-42-7.
- [6] MEJSTRŠÍK, Michal, PEČENÁ, Magda, TEPLÝ , Petr. *Základní principy bankovníctví / Basic Principles of Banking* . Praha : Karolinum, 2008. 628 s. ISBN 978-80-246-1500-4.
- [7] MUSÍLEK, Petr. *Finanční trhy: Instrumenty, instituce a management*. 1. vyd. Praha : VŠE Praha, 1994. 340 s. ISBN 80-7079-149-7.
- [8] POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
- [9] REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha : Management Press, 2006. 627 s. ISBN 80-7261-132-1.
- [10] ŠENKEŘÍKOVÁ, Bohuslava. *Bankovníctví I*. 4. aktualiz. vyd. Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2005. 202 s. ISBN 80-86754-53-7.
- [11] POLIDAR, V. *Management bank a bankovních obchodů*. 2. upr. Vyd. Praha: Ekopress, 1999. ISBN 80-861119-11-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [12] *Cetelem ČR* [online]. 2009 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.cetelem.cz/>>.
- [13] *Česká leasingová a finanční asociace : Spotřebitelské úvěry* [online]. 2003-2009 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=48>>.

- [14] *Česká obchodní inspekce : Než si vezmete spotřebitelský úvěr* [online]. 2008 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.coi.cz/cs/spotrebitel/nez-si-vezmete-spotrebitelsky-uver.html>>.
- [15] *Česká spořitelna* [online]. 2001 [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka>>.
- [16] *Česká obchodní inspekce : Spotřebitelské úvěry* [online]. 2008 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.coi.cz/cs/qanda/spotrebitelske-uvery.html>>.
- [17] *Československá obchodní banka* [online]. 2009 [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>>.
- [18] *ČNB : Měnově politické nástroje* [online]. 2003-2009 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/mp_nastroje/index.html#operace>.
- [19] *ČNB : O ČNB* [online]. c2003-2009 [cit. 2009-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/>.
- [20] *ČNB : Zpráva o inflaci 2009* [online]. 2003-2009 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2009/2009_I/download/zoi_I_2009.pdf>.
- [21] *ČNB : Základní ukazatele o bankovním sektoru* [online]. c2003-2009 [cit. 2009-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_sektor/zakl_uk_bank_sekt/index.html>.
- [22] *Finance : Typy hypoték* [online]. 2000-2009 [cit. 2009-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/financovani-bydleni/informace/hypoteky/typy-uveru/>>.
- [23] *Finance : V čem spočívá podstata splátkového prodeje?* [online]. 2000-2009 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <V čem spočívá podstata splátkového prodeje?>.
- [24] *Finance : Výhody a nevýhody spotřebitelského úvěru, půjčky* [online]. 2000-2009 [cit. 2009-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/informace/spotrebitelske-uvery/vyhody-a-nevyhody/>>.

- [25] *GE Money Multiservis* [online]. 2001-2009 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gemoney.cz/ge/cz/1/zakaznický-servis/obchodní-podmínky>>.
- [26] KLIMÁNKOVÁ, Gabriela. *Na co si dát pozor při sjednávání spotřebitelského úvěru?* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/na-co-si-dat-pozor-u-spotrebitelskeho-uveru/>>.
- [27] MACH, Petr. *Centrum pro ekonomiku a politiku : Má ČNB snížit úrokovou sazbu?* [online]. 2005-2009 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://cepin.cz/cze/clanek.php?ID=60&PHPSESSID=81606d0c094934716161342a0a7a3f5a>>.
- [28] *Raiffeisen Bank* [online]. 2008 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.rb.cz/>>.
- [29] *Sdružení obrany spotřebitelů : Spotřebitelské úvěry jsou často neúplné* [online]. 2006 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.spotrebitele.info/vase-prava/clanek.shtml?x=2349092>>.
- [30] ŠPAČKOVÁ, Iva. *ČNB snížila úroky na minimum, banky však půjčky nezlevní hned* [online]. 1999-2009 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/cnb-snizila-uroky-na-minimum-banky-vsak-pujcky-nezlevni-hned-p5g-/ekonomika.asp?c=A090509_134224_ekonomika_bar>.
- [31] *Triangl* [online]. 2007 [cit. 2009-04-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.triangl.cz/>>.
- [32] *Unicredit Bank* [online]. 2009 [cit. 2009-04-09]. Dostupný z WWW: <<http://unicreditbank.cz/cz/uvod.html>>.
- [33] *Wikipedia : RPSN* [online]. 2009 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/RPSN>>.
- [34] ZIMMERMANN, Tomáš. *Český statistický úřad : Dluhová past zatím českým domácnostem nehrozí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-07]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/30_7_2008_csu:_dluhova_past_zatim_cekyskym_domacnostem_nehrozi>. [13]

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	České národní banka
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČSOB	Československá obchodní banka
Např.	Například
Resp.	Respektive
RPSN	Roční procentuální sazba nákladů

SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Vývoj počtu bank v ČR od roku 1990</i>	12
<i>Graf 2. Vývoj 2T repo sazby a diskontní sazby.....</i>	34
<i>Graf 3. Srovnání repo sazby s RPSN a úrokovou sazbou.....</i>	35
<i>Graf 4. Srovnání diskontní sazby s RPSN a úrokovou sazbou.....</i>	37
<i>Graf 5. Vývoj úvěrů domácnostem.....</i>	40
<i>Graf 6. Vývoj čistého zisku finančních institucí.....</i>	45

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Vývoj 2T Repo sazeb od roku 2003-2009</i>	34
<i>Tab. 2. Podmínky spotřebitelského úvěru u vybraných bank.....</i>	43
<i>Tab. 3. Popis spotřebitelského úvěru u splátkových společností</i>	46
<i>Tab. 4. Položky ovlivňující výši RPSN u bankovních úvěrů</i>	48
<i>Tab. 5. Výše RPSN u vybraných bank.....</i>	49
<i>Tab. 6. Položky RPSN spotřebitel. úvěrů u splátkových společností.....</i>	50
<i>Tab. 7. Výše RPSN u vybraných splátkových společností.....</i>	51
<i>Tab. 8. Výsledky analýz.....</i>	51
<i>Tab. 9. Srovnání úrokových sazeb vybraných institucí.....</i>	52
<i>Tab. 10. Suma, kterou klient ve skutečnosti zaplatí</i>	52

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Seznam bank v ČR

Příloha PII: Splátkový kalendář Raiffeisen Bank

PŘÍLOHA PI: SEZNAM BANK V ČR

Pořadí	Obchodní název subjektu (Stav k 03.04.2009)
1.	ABN AMRO Bank N.V.
2.	Banco Popolare Česká republika,a.s.
3.	Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch organizační složka
4.	Banka mezinárodní spolupráce, a.s.
5.	BRE Bank S.A., organizační složka podniku
6.	CALYON S.A., organizační složka
7.	Citibank Europe plc, organizační složka
8.	COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
9.	Česká exportní banka, a.s. , zkráceně ČEB, a.s.
10.	Česká spořitelna, a.s.
11.	Českomoravská stavební spořitelna a.s.
12.	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
13.	Československá obchodní banka a.s.
14.	Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
15.	Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika
16.	GE Money Bank, a.s.
17.	HSBC Bank plc - pobočka Praha
18.	Hypoteční banka, a.s.
19.	ING Bank N.V.
20.	J&T BANKA, a.s.
21.	Komerční banka, a.s.
22.	LBBW Bank CZ a.s.
23.	Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.
24.	Oberbank AG pobočka Česká republika
25.	PPF banka a.s.
26.	PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka Česká republika
27.	Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
28.	Raiffeisenbank a.s.
29.	Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
30.	Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.
31.	Straumur-Burdaras Investment Bank hf - organizační složka
32.	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
33.	Volksbank CZ, a.s.
34.	Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha; zkráceně: VUB, a.s., pobočka Praha
35.	Waldviertler Sparkasse von 1842 AG
36.	Wüstenrot - stavební spořitelna a.s
37.	Wüstenrot hypoteční banka a.s.

PŘÍLOHA PII: SPLÁTKOVÝ KALENDÁŘ RAIFFEISEN BANK

Splátka	Počáteční stav úvěru	Anuitní splátka	Úrok	Úmor	Konečný stav úvěru
1.	500 000 Kč	8 019 Kč	3 708 Kč	4 311 Kč	495 689 Kč
2.	495 689 Kč	8 019 Kč	3 676 Kč	4 343 Kč	491 346 Kč
3.	491 346 Kč	8 019 Kč	3 644 Kč	4 375 Kč	486 971 Kč
4.	486 971 Kč	8 019 Kč	3 612 Kč	4 407 Kč	482 564 Kč
5.	482 564 Kč	8 019 Kč	3 579 Kč	4 440 Kč	478 124 Kč
6.	478 124 Kč	8 019 Kč	3 546 Kč	4 473 Kč	473 651 Kč
7.	473 651 Kč	8 019 Kč	3 513 Kč	4 506 Kč	469 144 Kč
8.	469 144 Kč	8 019 Kč	3 479 Kč	4 540 Kč	464 605 Kč
9.	464 605 Kč	8 019 Kč	3 446 Kč	4 573 Kč	460 031 Kč
10.	460 031 Kč	8 019 Kč	3 412 Kč	4 607 Kč	455 424 Kč
11.	455 424 Kč	8 019 Kč	3 378 Kč	4 641 Kč	450 782 Kč
12.	450 782 Kč	8 019 Kč	3 343 Kč	4 676 Kč	446 107 Kč
13.	446 107 Kč	8 019 Kč	3 309 Kč	4 711 Kč	441 396 Kč
14.	441 396 Kč	8 019 Kč	3 274 Kč	4 746 Kč	436 650 Kč
15.	436 650 Kč	8 019 Kč	3 238 Kč	4 781 Kč	431 870 Kč
16.	431 870 Kč	8 019 Kč	3 203 Kč	4 816 Kč	427 054 Kč
17.	427 054 Kč	8 019 Kč	3 167 Kč	4 852 Kč	422 202 Kč
18.	422 202 Kč	8 019 Kč	3 131 Kč	4 888 Kč	417 314 Kč
19.	417 314 Kč	8 019 Kč	3 095 Kč	4 924 Kč	412 390 Kč
20.	412 390 Kč	8 019 Kč	3 059 Kč	4 961 Kč	407 429 Kč
21.	407 429 Kč	8 019 Kč	3 022 Kč	4 997 Kč	402 432 Kč
22.	402 432 Kč	8 019 Kč	2 985 Kč	5 034 Kč	397 397 Kč
23.	397 397 Kč	8 019 Kč	2 947 Kč	5 072 Kč	392 325 Kč
24.	392 325 Kč	8 019 Kč	2 910 Kč	5 109 Kč	387 216 Kč
25.	387 216 Kč	8 019 Kč	2 872 Kč	5 147 Kč	382 069 Kč
26.	382 069 Kč	8 019 Kč	2 834 Kč	5 186 Kč	376 883 Kč
27.	376 883 Kč	8 019 Kč	2 795 Kč	5 224 Kč	371 659 Kč
28.	371 659 Kč	8 019 Kč	2 756 Kč	5 263 Kč	366 396 Kč
29.	366 396 Kč	8 019 Kč	2 717 Kč	5 302 Kč	361 095 Kč
30.	361 095 Kč	8 019 Kč	2 678 Kč	5 341 Kč	355 754 Kč
31.	355 754 Kč	8 019 Kč	2 639 Kč	5 381 Kč	350 373 Kč
32.	350 373 Kč	8 019 Kč	2 599 Kč	5 421 Kč	344 952 Kč
33.	344 952 Kč	8 019 Kč	2 558 Kč	5 461 Kč	339 492 Kč
34.	339 492 Kč	8 019 Kč	2 518 Kč	5 501 Kč	333 990 Kč
35.	333 990 Kč	8 019 Kč	2 477 Kč	5 542 Kč	328 448 Kč
36.	328 448 Kč	8 019 Kč	2 436 Kč	5 583 Kč	322 865 Kč
37.	322 865 Kč	8 019 Kč	2 395 Kč	5 625 Kč	317 240 Kč
38.	317 240 Kč	8 019 Kč	2 353 Kč	5 666 Kč	311 574 Kč
39.	311 574 Kč	8 019 Kč	2 311 Kč	5 708 Kč	305 866 Kč
40.	305 866 Kč	8 019 Kč	2 269 Kč	5 751 Kč	300 115 Kč
41.	300 115 Kč	8 019 Kč	2 226 Kč	5 793 Kč	294 322 Kč
42.	294 322 Kč	8 019 Kč	2 183 Kč	5 836 Kč	288 485 Kč
43.	288 485 Kč	8 019 Kč	2 140 Kč	5 880 Kč	282 606 Kč
44.	282 606 Kč	8 019 Kč	2 096 Kč	5 923 Kč	276 683 Kč

45.	276 683 Kč	8 019 Kč	2 052 Kč	5 967 Kč	270 716 Kč
46.	270 716 Kč	8 019 Kč	2 008 Kč	6 011 Kč	264 704 Kč
47.	264 704 Kč	8 019 Kč	1 963 Kč	6 056 Kč	258 648 Kč
48.	258 648 Kč	8 019 Kč	1 918 Kč	6 101 Kč	252 547 Kč
49.	252 547 Kč	8 019 Kč	1 873 Kč	6 146 Kč	246 401 Kč
50.	246 401 Kč	8 019 Kč	1 827 Kč	6 192 Kč	240 209 Kč
51.	240 209 Kč	8 019 Kč	1 782 Kč	6 238 Kč	233 972 Kč
52.	233 972 Kč	8 019 Kč	1 735 Kč	6 284 Kč	227 688 Kč
53.	227 688 Kč	8 019 Kč	1 689 Kč	6 331 Kč	221 357 Kč
54.	221 357 Kč	8 019 Kč	1 642 Kč	6 377 Kč	214 980 Kč
55.	214 980 Kč	8 019 Kč	1 594 Kč	6 425 Kč	208 555 Kč
56.	208 555 Kč	8 019 Kč	1 547 Kč	6 472 Kč	202 083 Kč
57.	202 083 Kč	8 019 Kč	1 499 Kč	6 520 Kč	195 562 Kč
58.	195 562 Kč	8 019 Kč	1 450 Kč	6 569 Kč	188 994 Kč
59.	188 994 Kč	8 019 Kč	1 402 Kč	6 617 Kč	182 376 Kč
60.	182 376 Kč	8 019 Kč	1 353 Kč	6 667 Kč	175 710 Kč
61.	175 710 Kč	8 019 Kč	1 303 Kč	6 716 Kč	168 994 Kč
62.	168 994 Kč	8 019 Kč	1 253 Kč	6 766 Kč	162 228 Kč
63.	162 228 Kč	8 019 Kč	1 203 Kč	6 816 Kč	155 412 Kč
64.	155 412 Kč	8 019 Kč	1 153 Kč	6 867 Kč	148 545 Kč
65.	148 545 Kč	8 019 Kč	1 102 Kč	6 917 Kč	141 628 Kč
66.	141 628 Kč	8 019 Kč	1 050 Kč	6 969 Kč	134 659 Kč
67.	134 659 Kč	8 019 Kč	999 Kč	7 020 Kč	127 638 Kč
68.	127 638 Kč	8 019 Kč	947 Kč	7 073 Kč	120 566 Kč
69.	120 566 Kč	8 019 Kč	894 Kč	7 125 Kč	113 441 Kč
70.	113 441 Kč	8 019 Kč	841 Kč	7 178 Kč	106 263 Kč
71.	106 263 Kč	8 019 Kč	788 Kč	7 231 Kč	99 032 Kč
72.	99 032 Kč	8 019 Kč	734 Kč	7 285 Kč	91 747 Kč
73.	91 747 Kč	8 019 Kč	680 Kč	7 339 Kč	84 409 Kč
74.	84 409 Kč	8 019 Kč	626 Kč	7 393 Kč	77 015 Kč
75.	77 015 Kč	8 019 Kč	571 Kč	7 448 Kč	69 567 Kč
76.	69 567 Kč	8 019 Kč	516 Kč	7 503 Kč	62 064 Kč
77.	62 064 Kč	8 019 Kč	460 Kč	7 559 Kč	54 505 Kč
78.	54 505 Kč	8 019 Kč	404 Kč	7 615 Kč	46 890 Kč
79.	46 890 Kč	8 019 Kč	348 Kč	7 671 Kč	39 219 Kč
80.	39 219 Kč	8 019 Kč	291 Kč	7 728 Kč	31 491 Kč
81.	31 491 Kč	8 019 Kč	234 Kč	7 786 Kč	23 705 Kč
82.	23 705 Kč	8 019 Kč	176 Kč	7 843 Kč	15 862 Kč
83.	15 862 Kč	8 019 Kč	118 Kč	7 902 Kč	7 960 Kč
84.	7 960 Kč	8 019 Kč	59 Kč	7 960 Kč	0 Kč
Celkem		673 612 Kč	173 612 Kč	500 000 Kč	